

Prevention of and Fight Against Crime 2007
With the financial support from the Prevention of and Fight against
Crime Programme of the European Union European Commission -
Directorate-General Home Affairs

ASSOCIAZIONE
"DIAKONIA" o.n.l.u.s.
SERVIZIO-SERVO CARITAS DIOCESANA VIGENTINA

ROOTS

**НОВИ МЕТОДИ И ПОДХОДИ ЗА ЗАКРИЛА
НА ЖЕНИТЕ ЖЕРТВИ НА ТРАФИК
ИТАЛИЯ – РУМЪНИЯ - БЪЛГАРИЯ**

ДОКАЛАД НА РАБОТНИТЕ ГРУПИ

**EUROPEAN PROGRAMME:
PREVENTION OF AND FIGHT AGAINST CRIME 2007**

A 2 year project (2009 – 2010) to explore new ways and approaches
to protect female victims of trafficking through the implementation of effective actions

Докладът е публикуван с финансовата подкрепа на Програмата "Превенция и борба с престъпността" на ЕС, Генерална Дирекция "Вътрешни работи" на Европейската комисия. Отговорност за съдържанието на тази публикация носят единствено нейните автори. Комисията не носи отговорност за използването на информацията, която се съдържа в нея.

УВОД

Проектът Roots	5
Работни групи	5
За доклада	6

ГЛАВА 1

РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК НА ХОРА – ПРАВНИ АСПЕКТИ

Въведение	7
Правна рамка	7
Прилагане на законодателството	12
Източници	15

ГЛАВА 2

СОЦИАЛНА РЕИНТЕГРАЦИЯ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ПАЗАРА НА ТРУДА НА ЖЕНИТЕ ЖЕРТВИ НА ТРАФИК

Въведение	17
Реинтеграцията: опит за комплексно определение	17
Справяне с реинтеграцията. Проблеми	18
Социална реинтеграция и реинтеграция на пазара на труда на жертвите на трафик: опитът на България и Румъния	19

ГЛАВА 3

ПРОТОКОЛ ЗА РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕНИТЕ ЖЕРТВИ НА ТРАФИК В СТРАНАТА НА ПРОИЗХОД

Въведение	27
Визуална карта	28
Протокол	29
Практически съвети	38

ГЛАВА 4

КАК ДА УСТАНОВИМ КОНТАКТ С ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК И ДА ГИ ВКЛЮЧИМ В ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА

Въведение	45
Първият контакт	45
Индивидуалният план	47
Оценка и коментари	49
Въпросник	50
Установяване на връзка с жертви на трафик чрез културни медиатори	53
Социалният работник	53

СЪДЪРЖАНИЕ

Проектът Roots

Настоящият доклад е изготвен в резултат на дейността на експертните групи по проекта на четири работни срещи.

Проектът Roots е финансиран в рамките на Програмата на Европейската комисия „Превенция и борба с престъпността“ през периода 2009 – 2010 г. В него участват Асоциация Diakonia Onlus и CoGe.S (Италия), Фондация „Асоциация Анимус“ и Фондация „Център за изследвания и политики за жените“ (България), Pro Women и Asociatia Femeilor din Romania (Румъния) и Euro-Mediterranean Network for Youth Trafficking Prevention (EMNYTP) (Гърция).

Целта на проекта е да допринесе за предотвратяване на трафика на хора чрез задълбочено разбиране на феномена “насилствена проституция”, като се поставя основен акцент върху нуждите на жертвите.

Проектът има за задача да анализира новите подходи и методи за закрила на жените жертви на трафик чрез ефективни интервенции, като негова специфична цел е да им предложи помощ при доброволното им завръщане в родните им страни.

Работни групи

Участници

В работните групи участваха юристи, социални работници, психолози и доброволци от организациите партньори. На работните срещи на групите присъстваха експерти от други НПО, представители на национални и местни власти, които работят в областта на борбата с трафика на хора.

Теми

Проектът има за цел да обхване психологическата и социалната реинтеграция на жертвите; правните аспекти на процеса – като си дава сметка за възможностите за закрила на жертвите, които ограничават опасностите от попадането им повторно в престъпни мрежи на трафик.

Темите, обсъдени от участниците в работните групи, са:

1. Правни аспекти на завръщането;
2. Социална реинтеграция и възможности за реинтеграция на пазара на труда;
3. Успешни начини за достигане до жертвите на трафик и за привличането им в програми за закрила.

Работната група по правните въпроси, свързани с репатрирането на жертвите, проучи правната рамка и идентифицира някои от най-честите административни и правни проблеми, които възникват в процеса на завръщане.

Основната цел на работната група по социалните въпроси и реинтеграцията на пазара на труда бе да идентифицира и разработи опростена практическа методология за устойчива реинтеграция в социалната среда и реинтеграция на пазара на труда на жени от Румъния и България, които доброволно избират да се завърнат в родината си.

Третата работна група анализира стъпките за осъществяване на контакт с жертвите на трафик и привличането им в програми за закрила, както и за изграждане на доверие към работата на НПО. Групата анализира редица дискуссионни въпроси като: ползите от работата на терен, сътрудничеството между институциите, положението на ромите, ролята на трафикантите.

УВОД

Срещите на работните групи се състояха във Виченца от 6 до 7 април 2009 г., в Букурещ от 23 до 24 юни 2009 г., в София от 28 до 29 септември и във Виченца от 1 до 2 февруари 2010 г.

Методология

Методологията бе разработена на базата на:

- подбор на добри практики, опит от проекти и програми, прилагани на национално и на международно равнище;
- анализ на най-важните проблеми, идентифицирани от НПО, работещи по темата;
- оценка на индивидуалните нужди, идеи, умения и очаквания на жените жертви на трафик през призмата на овластяването им;
- анализ на трудностите, срещани от НПО и институциите, работещи в областта, при определяне на специфичните нужди на жените жертви на трафик.

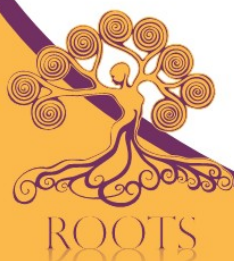
За доклада

Докладът е разработен, за да предостави полезна информация и предложения на организациите и институциите, които работят с жени жертви на трафик.

Той се фокусира върху казуси, в които жени жертви на трафик приемат да бъдат включени в програма за закрила и желаят да се завърнат в родните си страни – България и Румъния.

Докладът предоставя информация за процедурите и фазите на програмите за закрила, но също така представя опита и препоръките на експерти от Италия, България и Румъния, ангажирани в борбата с трафика на хора.

Докладът може да се използва като помагало от НПО, доброволци и международни организации, които работят за закрила и подкрепа на жертвите на трафик в Италия, България и Румъния, но той би могъл да се окаже полезно четиво и за експертите в областта на формулиране на политиката за предотвратяване и борба с трафика на хора.

РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК НА ХОРА – ПРАВНИ АСПЕКТИ

Въведение

Настоящата глава е посветена на правните аспекти на репатрирането на жертвите на трафик от Италия към България и Румъния. Тя описва правната рамка в трите страни с акцент върху източниците на правни норми, дефинициите за „жертва“, правата на пострадалите от трафик, регламентирани от законодателството, програмите за защита на свидетелите и за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъпления. Глава първа представлява панорама на програмите, предвидени от националното законодателство, и институционалната рамка, в която се прилагат.

Тя е предназначена за юристи, работещи в областта на предотвратяването и борбата с трафика на хора, но също и за социални работници, които не притежават специфични правни познания, но се нуждаят от въведение в рамката.

Всички правни актове, споменати в тази глава, както и друга полезна информация, могат да бъдат намерени на интернет страницата на проекта www.rootsproject.eu.

Правна рамка

Италия, България и Румъния са възприели съвременно специално законодателство за превенция и борба с трафика на хора, въпреки че България и Румъния все още срещат известни трудности при прилагането му. Кратък анализ на правната рамка в трите страни е представен по-долу.

Италия

Законодателство

Разпоредбите, отнасящи се до жертвите на трафик в Италия, са разписани главно в следните закони:

- Закон 228/2003 (мерки срещу трафика на хора, член 12 и член 13);
- Закон 286/98, член 18.

Правна дефиниция за „жертва“

Дефиницията за „жертва“ на трафик се съдържа в член 13 на Закон 228/2003, който регламентира специалните интеграционни програми за жертвите, пострадали от престъпленията по член 600 на Наказателния кодекс на Италия („подчиняване в робство“) и член 601 („наказания за трафик на хора с цел робство или с цел сексуална и/или трудова експлоатация, или принудителна просия“).

За жертва се счита всяко лице, срещу което са извършени гореизброените престъпления (лицето, което е заробено, експлоатирано или трафикирано с цел сексуална или трудова експлоатация).

Националността на жертвата е ирелевантна. Италианските граждани, както и чужденците в Италия, могат да се възползват от програмите за подпомагане и интеграция на жертвите.

Права на пострадалото лице в случай, че предпочете да остане в Италия

В случай, че пострадалото лице е гражданин/ка на страна от ЕС, той/тя може да се възползва от

ГЛАВА 1

всички права по член 18 на Закон 286/98. Със същите права се ползват и лицата, които не са граждани на ЕС, съгласно алинея 6 на същия член.

Според член 18 в случай, че по време на полицейско разследване или по време на наказателно дело за всяко едно от престъпленията, наказуеми по член 3 на Закон № 75 от 20/02/1958 (експлоатация на проституиращи лица), или по член 380 на Наказателно-процесуалния кодекс на Италия, или при условие, че в хода на работата на социалните служби се открие, че е налице насилие или груба експлоатация на чужденец/ка и реална опасност за неговата/нейната сигурност, при опита на лицето да избяга от контрола на извършителя на престъплението, или по силата на декларирани от него/нея обстоятелства в хода на процеса, може да му/й се предостави разрешително за пребиваване в Италия.

Разпоредбата се отнася за жертви на редица различни престъпления, за които горното условие е налице, включително и за жертвите на трафик (с цел сексуална или трудова експлоатация).

Разрешителното се издава от директора на полицията на местно ниво (*questore*), който е подчинен на Министерство на вътрешните работи на Италия, след съгласуване с органите на прокуратурата на местно ниво, които следва да издадат положителна препоръка.

Разрешителното за пребиваване се издава специално с цел подпомагане на жертвите, за да могат да:

- се измъкнат от насилието;
- прекъснат всякакъв контакт с престъпната организация;
- следват специална интеграционна програма.

Разрешителното за пребиваване, което също може да се издава и на граждани на ЕС, е за шест месеца и може да бъде подновявано за една или за повече години в зависимост от продължителността на процеса срещу извършителите на престъплението.

На практика разрешителното не се издава в случай, че жертвата не желае да сътрудничи на полицията и да разкрие информация за извършителите.

Министерството на вътрешните работи на Италия е разпространило циркулярно писмо от 28/05/2007, с което изрично указва, че местните органи на полицията би следвало да предоставят разрешително за пребиваване на жертвите на трафик, дори и те да не съдействат на полицията. Писмото пояснява, че в случай, че е доказано, че дадено лице е жертва на някое от гореизброените престъпления и е в опасност, свързана с опитите и да прекъсне връзка с експлоататорите си, би следвало да му се издаде разрешително за пребиваване съгласно чл. 18 на Закон 286/98.

Когато на жертвата е издадено временно разрешително за пребиваване, тя/той може да кандидатства за постоянно пребиваване в Италия, лична карта, карта за здравно осигурено лице (която й/му дава възможност да получи безплатна медицинска помощ), може да получи достъп до образование и легална работа. Лицето е задължено да следва специална програма, която се подпомага и наблюдава от социалните служби или по-често от НПО.

Програмите са насочени към социалната реинтеграция на жертвите, продължаващото им обучение, образование и развитие на умения за намиране на работа, както и психологическа подкрепа.

В случай, че пострадалото лице желае да прекрати участието си в програмата за реинтеграция, разрешителното му за пребиваване се отнема и по този начин то губи всички права, придобити в качеството му на жертва на трафик.

За лицата, които не са граждани на ЕС, успешното приключване на програмата за реинтеграция, изразяващо се в стабилен статус на пазара на труда, открива възможности за получаване на разрешително за работа в съответствие с чл. 27 от Закона 394/98. Веднъж получили този вид разрешително лицата, участвали в програмата за реинтеграция, не се наблюдават повече и могат да започнат нов самостоятелен живот.

След завършване на програмата за реинтеграция гражданите на ЕС, участвали в нея, имат право на разрешително за пребиваване с продължителност между три месеца и пет години, при условие, че са наети на работа или са самонаети, имат здравни осигуровки или притежават достатъчно средства, които им позволяват те и семействата им да не разчитат на системата на социалното подпомагане на Италия по време на престоя си.

Румъния

Законодателство

Източниците на правни норми са:

- Европейската конвенция за закрила на правата на човека и основните свободи;
- Конституцията на Румъния;
- Наказателния кодекс на Румъния;
- Закон 678/2001 (за предотвратяване и борба с трафика на хора).

Правна дефиниция за „жертва“

Въпреки че множество закони обхващат предотвратяването и борбата с трафика на хора в Румъния, в националното законодателство не съществува изрична правна дефиниция за „жертва“. Румънският Наказателен кодекс регламентира понятието „пострадала страна“ от престъпление. За „пострадало лице“ се счита всяко лице, което е претърпяло физически, материални или нематериални щети от престъпление. Понятието „жертва“ има по-широк смисъл и включва както лицето, което пряко е било засегнато от престъплението, така и неговите роднини. Законодателството признава трафика за престъпление. Наказание е предвидено за всеки, който транспортира, прекарва или приема лице чрез заплахата, насилие, или други форми на принуда, отвличане, измама или заблуда, злоупотреба с власт с намерението да го експлоатира. Трудовата и сексуалната експлоатация и експлоатацията с цел продажба на органи са наказуеми според закона.

Права на жертвата

Румънското законодателство предвижда, че на жертвите на търговия с хора трябва да бъде оказана правна и социална помощ. Законът урежда запазване на тайната на самоличността на пострадалото лице и възможността то да бъде безплатно настанено в център за закрила и подпомагане на пострадалите към НПО за не повече от 10 дни, с възможност за удължаване на този период до три месеца. По нататък законодателството предвижда, че по време на престоя в центъра за закрила на пострадалите се предоставя храна, психологическа и медицинска помощ, консултации и информация от социални работници. Уредена е възможност за приоритетно жилищно настаняване на пострадалите лица. Предвидено е, че жертвите могат да бъдат включени в социални програми и програми за реинтеграция, които се прилагат от НПО. Средствата за тези програми следва да се отпускат както от държавния, така и от общинския бюджет. Регламентирана е и възможност за ползване на безплатна правна помощ по време на наказателно дело. Финансовата компенсация за претърпени вреди от престъплението се изплаща от държавата съгласно националното законодателство.

Подпомагане на жертвите от Румъния в чужбина

На жертвите от Румъния, които се намират в чужбина, се предоставя помощ от дипломатическите и консулските представителства на Румъния, които могат да ги информират за правата им и да им помогнат да се завърнат у дома. Ако е необходимо, на пострадалите лица се издават документи за

ГЛАВА 1

самоличност или международни паспорти в разумен срок. Програми за подпомагане при завръщане вече са били прилагани от румънските власти със съдействието на други държави и местни НПО.

Програми за защита на свидетелите

В случай, че жертвите сътрудничат на полицията и са в опасност поради това, че имат информация за трафикантите и трафика, в който са били въввлечени, те могат да бъдат включени в програма за защита на свидетелите. Членовете на семействата на жертвите също могат да се възползват от тази защита. Те могат да променят самоличността си, да бъдат настанени в защитено жилище (дори за по-дълго от 3 месеца), да бъдат изслушани в съда под друга самоличност (като например промяна на гласа, видео запис на показания на лицето, без да се показва лицето му). Защитата се осигурява, както когато свидетелските показания се дават по време на наказателното производство, така и извън него.

България

Законодателство

Източници на правни норми по предотвратяване и борба с трафика на хора са:

- Конвенция на Съвета на Европа за борба с трафика на хора;
- Конвенция на ООН за транснационалната организирана престъпност;
- Протокол на ООН от Палермо (2000 г.) за предотвратяване, спиране и санкциониране на трафика на хора, особено на жени и деца;
- Наказателен кодекс на Р България (НК) – Раздел IX, Трафик на хора;
- Закон за борба с трафика на хора (в сила от 20.05.2003 г.);
- Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления (в сила от 01.01.2007 г.);
- Закон за защита на лицата, застрашени във връзка с наказателно производство (в сила от 23.11.2004 г.);
- Закон за правната помощ (в сила от 01.01.2006 г.).

Национални институции, национални програми и координационен механизъм:

- Национална комисия за борба с трафика на хора: Създадена е през 2004 г. Тя определя и ръководи прилагането на националната политика и стратегия в областта на противодействието на трафика на хора. Националната комисия, която е орган към Министерски съвет, организира и координира взаимодействието между отделните ведомства и организации по прилагането на закона;
- Национална програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите: Програмата се приема всяка година от 2005 г. насам;
- Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени български деца и деца жертви на трафик на хора, връщащи се от чужбина;
- Транснационален механизъм за насочване на жертвите на трафик: Транснационалният механизъм е разработен през 2007 г. Основната му цел е да изгради система за всеобхватна подкрепа на жертвите и институционално сътрудничество по международни случаи между 10 страни от Югоизточна Европа;
- Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления: Съветът е създаден, за да осигурява компенсация за вреди, нанесени на жертви на престъпления. Компенсацията се изплаща от държавата;

- Съвет по защита на застрашени лица към министъра на правосъдието:
- Националният механизъм за насочване и подпомагане на жертвите на трафик е в процес на изграждане¹. Той има за цел да институционализира сътрудничеството между институциите и НПО в България, които работят по случаи на жертви на трафик.

Правна дефиниция за „жертва“

Член 159 (а) от НК постановява: „*Който набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора с цел да бъдат използвани за развратни действия, за принудителен труд, за отнемане на телесни органи или за да бъдат държани в принудително подчинение независимо от съгласието им, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и глоба от три хиляди до дванадесет хиляди лева*”. По този начин законът наказва всички форми на експлоатация – сексуална, трудова и с цел отнемане на органи. По смисъла на § 1 т. 5 от Закона за борба с трафика на хора „жертва” е всяко лице, което е било обект на трафика на хора. По смисъла на т. 1 от същата разпоредба „*трафик на хора е набирането, транспортирането, прехвърлянето, укриването или приемането на хора, независимо от изразената от тях воля, чрез използване на принуда, отвличане, противозаконно лишаване от свобода, измама, злоупотреба с власт, злоупотреба с положение на зависимост или чрез даване, получаване или обещаване на облаги, за да се получи съгласието на лице, упражняващо контрол върху друго лице, когато се извършва с цел експлоатация*”.

Права на жертвата

Законът за борба с трафика на хора определя функциите на държавните органи, ангажирани в предотвратяването и борбата с трафика на хора, мерките за закрила и помощ на жертвите, особено на жени и деца. Според закона жертвите могат да бъдат приети по тяхно искане в приюти за временно настаняване на жертви на трафика на хора, където те биха могли да получат психологическа и медицинска помощ. Жертвите се настаняват обикновено за не повече от десет дни с възможност за продължаване на този срок с тридесет дни по предложение на местните комисии, органите на досъдебното производство или съда, когато лицето е изявило желание за това. Съгласно Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления формите на подпомагане на пострадали от престъпления са: медицинска помощ при спешни състояния по реда на Закона за здравето; психологическа консултация и помощ; безплатна правна помощ; практическа помощ. Финансовата компенсация, която е в размер от 250 до 5000 лв., може да се получи само за: имуществени вреди, които са пряка последица от престъплението и се изразяват в разходи за лечение, с изключение на разходите, които се поемат от бюджета на Националната здравноосигурителна каса; пропуснати доходи; разходи по плащане на съдебни и деловодни разноски; пропуснати средства за издръжка; разходи по погребение. Финансовата компенсация се предоставя след влизане в сила на: осъдителна присъда, включително в случаите, когато делото е било разгледано в отсъствие на подсъдимия; издаване на прокурорски или съдебен акт, с който наказателното производство е прекратено; издаване на прокурорски или съдебен акт, с който наказателното производство е спряно поради неразкриване на извършителя на престъплението.

Подпомагане на жертвите от България в чужбина

Жертвите на трафик – български граждани, които пребивават в чужбина – могат да получат помощ от дипломатическите и консулските представителства на Р България, които могат да ги информират за

¹ Националният механизъм за насочване и подпомагане на жертвите на трафик бе представен официално на 25.11.2010 г. в София.

правата им и да им помогнат да се завърнат в страната. Когато е необходимо, тези служби издават документи за самоличност в разумни срокове. Програми за доброволно завръщане са изпълнявани от български НПО в сътрудничество с държавни институции на други държави, международни организации, местни НПО и български институции. Например Център „Надя“² е работил по случаи на завръщане на жертви от Франция. Клонът на Международната организация по миграция в София също е поемала такива случаи. Между Фондация „Асоциация Анимус“ и Главна дирекция „Гранична полиция“ е подписано споразумение за сътрудничеството и подкрепа на жертвите, които се завръщат в България. Фондация „Асоциация Анимус“ е провеждала също обучителни семинари с цел подпомагане на полицията при идентифициране на жертвите.

Програма за защита на свидетелите

Законът за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство, предвижда защита за пряко засегнатите от престъпления свидетели и техните семейства. Законът урежда различни методи на защита, включително лична физическа охрана, охрана на имуществото, временно настаняване на безопасно място, промяна на мястото на живеене, мястото на работа, както и пълна промяна на самоличността. Застрашените лица могат да получат защита, когато показанията, обясненията или информацията, която предоставят, осигуряват доказателства от съществено значение в наказателни производства.

Прилагане на законодателството

Италия

Системата за правна закрила на жертвите на трафик в Италия е добре развита.

Министерството на равните възможности прилага специални програми по чл. 13 на Закон 228/2003 и чл. 18 на Закон 286/98 в сътрудничество с други институции и НПО.

За периода 2000 г. – 2009 г. министерството е публикувало десет покани за съфинансиране на проектни предложения по чл. 18 и пет покани за съфинансиране на проектни предложения по чл. 13 за периода 2006 г. – 2009 г. По тази бюджетна линия са били реализирани 49 проекта по чл.13 и 533 проекта по чл. 18 в цяла Италия в сътрудничество с различни региони, провинции, общини и НПО.

² Споразумения, сключени от Фондация „Център Надя“ за обгрижване на случаи на трафик и провеждане на специализирани обучения на полицията:

1. Обща спогодба за прилагане на програма за спешен прием на българските жертви на мрежите за проституция между Службата по международна миграция (френска държавна институция) и Фондация „Център Надя“;
2. Споразумение от 15.09.1999 г. за сътрудничество между Дирекция на Национална служба „Полиция“ и Фондация „Център Надя“;
3. Споразумение за сътрудничество от 2002 г. между Национална служба „Гранична полиция“ (НСГП), МВР и Фондация „Център Надя“;
4. Споразумение за сътрудничество от 01.07.2001 г. между Международна организация по миграция (МОМ), София, и Фондация „Център Надя“;
5. Споразумение за сътрудничество от 29.11.2002 г. между Академия на МВР и Фондация „Център Надя“;
6. Споразумение за сътрудничество от 21.02.2005 г. между Каритас България и Фондация „Център Надя“;
7. Меморандум за разбирателство от 27.09.2006 г. между Министерство на вътрешните работи на Р България и Фондация „Център Надя“.

Координацията на институциите и НПО, работещи по проектите, се осъществява от специална административна служба към Министерството на равните възможности. Службата предоставя насоки за подготовка на проектните предложения и осигурява подкрепа на бенефициентите във фазата на изпълнение на проектите и в следващите им фази.

До 2008 г. от тези проекти са били обхванати близо 54 559 жертви от страни от и извън Европа, като им е била предоставена спешна помощ и психологическа подкрепа. 13 517 жертви са били включени в програми за реинтеграция, като благодарение на проектите 6 435 от тях са си намерили работа.

Румъния

През 2006 г. Румъния приема **Национален план за изпълнение на националната стратегия за борба с трафика на хора** с хоризонт до 2010 г. Приети са и **национални стандарти**, които съдържат правила и стандарти за оценка на услугите, предоставяни на жертвите.

В Националния план са предвидени мерки, които институциите, включително полицията, следва да предприемат в процеса на реинтеграция на жертвите на трафик, но също така и дейности, които НПО осъществяват. Някои от предвидените мерки са:

- Създаване и развитие на единна национална система за събиране на данни за трафика на хора;
- Периодични проучвания и оценка на характеристиките и размерите и промените на феномена „трафик на хора“;
- Подобряване на координацията на националните институции за борба с трафика на хора, чрез периодични координационни срещи, анализиране и оценка на дейността на институциите, работещи по предотвратяването и борбата с трафика на хора и реинтеграцията на жертвите на трафик;
- Укрепване ролята на Националната агенция за борба с трафика на хора на национален координатор в областта на борбата с трафика на хора; подписване и изпълнение на протоколи за сътрудничество на националната агенция, институции и организации – партньори в страната и чужбина;
- Подобряване координацията по отношение на подпомагането на жертвите;
- Информирание на обществеността по отношение на рисковете, свързани с трафика на хора; начините за предпазване;
- Прилагане на програми за намаляване на уязвимостта на рисковите групи в страната и в общности на румънци, живеещи в чужбина;
- Подобряване на дейността по предотвратяване на трафика на хора;
- Закрила, подпомагане и социална реинтеграция на жертвите на трафик чрез създаване на национална интегрирана система за идентифициране и насочване на жертвите на трафик; подпомагане и закрилата на жертвите; подпомагане на жертвите в общността (настаняване, предоставяне на храна и дрехи, медицинска, психологическа и правна помощ, достъп до образование и професионално обучение, подпомагане при намиране на работа);
- Безплатна телефонна линия TelVerde към националната агенция;
- Образователна и професионална реинтеграция на жертвите на трафик;
- Насърчаване на жертвите да свидетелстват в процеса на разследване и наказване на извършителите на престъплението трафик на хора;
- Сътрудничество между страните членки на ЕС и специализираните институции на ЕС в областта на трафика на хора;
- Предоставяне на необходимото съдействие на жертвите на трафик;
- Обмяна на опит за добрите практики по линия на двустранни и многостранни международни договори;
- Участие в инициативи и програми на ЕС за превенция, борба с трафика на хора и подпомагане

ГЛАВА 1

на жертвите.

Националната агенция за борба с трафика на хора е подчинена на Главния инспекторат на полицията и координира, оценява и наблюдава прилагането на политиките за борба с трафика на хора. Агенцията има 15 регионални центъра, които са разположени така, че да обхванат цялата територия на страната. Националната агенция и регионалните ѝ центрове са първото място, където жертвите следва да бъдат идентифицирани и след това препратени към НПО.

Понастоящем освен Roots се изпълняват и други проекти за реинтеграция на жертви на трафик, по които се осигурява настаняване, правна, медицинска и психологическа помощ за жертвите и образователни курсове, които подпомагат реинтеграцията им.

Голяма част от прилаганите проекти са насочени към превенция на трафика посредством образователни и информационни кампании. Само няколко проекта се фокусират върху реинтеграция на жертвите.

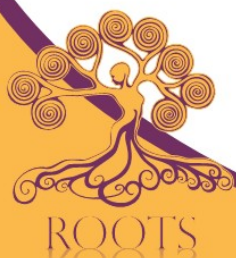
В Румъния съществуват споразумения между НПО и държавата за прилагане на програми за реинтеграция на пострадалите. Реинтеграцията им на пазара на труда обаче се осъществява главно благодарение на личните контакти на НПО с отделни работодатели.

България

Все още малка част от проектите, изпълнявани от НПО и институциите в България, са свързани с правните аспекти на реинтеграцията на жертвите, което се дължи на сравнително новото законодателство в областта.

Някои от по-значителните проекти, засягащи правните аспекти на реинтеграцията, са:

- „Намаляване на броя на жертвите на трафик на хора от България и Румъния, експлоатирани в Италия и Испания”, с координатор Румънската национална агенция за борба с трафика на хора и партньори Национална комисия за борба с трафика на хора, България, Департамент за правата и равните възможности, Италия, Главна дирекция на полицията към цивилната гвардия, Испания, Център за борба с трафика на хора, Великобритания (2007 г. – 2010 г.);
- „Популяризиране на възможностите за законова защита на жертвите на трафик на хора и домашно насилие и повишаване качеството и ефективността на предоставяните социални услуги”, изпълняван от „Каритас” Русе в партньорство с Фондация «Център Надя», клон Русе (2009 г.);
- „Пилотен модел на национална мрежа за предотвратяване на насилието срещу деца и семейства в риск”, изпълняван от Център „Отворена врата”, гр. Плевен (2009 г.);
- Заключителна конференция на тема „Законодателни и институционални аспекти и добри практики в борбата с трафика на хора в България, координатор Фонд за превенция на престъпността Ига – Пазарджик (2008 г.) по проект “Гражданското общество – компетентен партньор за реализиране на публични политики”, финансиран от Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, бюджетна линия BG051PO002/07/2.3-01;
- Доклад на тема „Борба с трафика на хора – проблеми и перспективи”. Докладът е изготвен в рамките на съвместен проект, изпълнен от АРИАДНЕ (мрежа от неправителствени организации от Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватска, Гърция, Македония, Молдова, Румъния, Сърбия и Косово, Турция, Украйна и Черна гора), Фондация “Български център за джандър изследвания в сътрудничество с Център за подпомагане на хора, преживели насилие (АСЕТ). (2007 г. – 2008 г.).

- Мониторингов доклад за България: „Насилието над жени: интересува ли се правителството на България?“, изготвен от ЦИПЖ в рамките международния проект "Спрете насилието над жени", публикуван от Институт „Отворено общество“, Будапеща (2007 г.),

През 2008 г. седем лица са били защитени свидетели. Те не са задържани или глобявани и не са понесли наказания за неправомерни актове, които може би са извършили след като са били трафикирани, за разлика от 2009 г., когато две от жертвите, идентифицирани през годината, са били наказани за престъпления, извършени в резултат на трафика. През 2009 г. броят на защитените свидетели е пет³.

През 2008 г. Общинският съвет на гр. Варна предоставя сграда, а Националната комисия за борба с трафика на хора – финансова подкрепа в размер на 13 000 долара, за да бъде открит приют за настаняване на жертви на трафик. Приютът започва работа през април 2009 г. и е с капацитет осем души. Шест жертви са били настанени в приюта през 2009 г.⁴.

Безплатната правна помощ все още не се използва от жертвите на трафик в България. Съгласно чл. 22 ал. 1 от Закона за правната помощ безплатната правна помощ се предоставя на лицата, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, и на лицата настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги. Обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват със заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане", което от своя страна предполага адресна регистрация. По този начин жертвите, които нямат адресна регистрация в страната, на практика остават изключени от възможността да ползват безплатна правна помощ.

Източници

На интернет страницата на проекта www.rootsproject.eu могат да бъдат намерени следните документи:

Италия:

- Извлечение от Закон 286/1998 – член 18 (на италиански език);
- Извлечение от Закон 228/2003 – член 12 и 13 (на италиански език).

Румъния:

- Закон 678/2001 за предотвратяване и борба с трафика на хора (на английски език);
- Национален план (на румънски език);
- Регионални центрове на Националната агенция за борба с трафика на хора;
- Закон 682/2002 за защита на свидетелите;
- Закон 211/2004 за закрила на жертвите на престъпления.

България:

- Закон за борба с трафика на хора (на английски език);
- Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления (на английски език);
- Закон за защита на лицата, застрашени във връзка с наказателно производство (на английски език);
- Закон за правната помощ (на английски език).

³ Девети и Десети Годишен доклад за трафика на хора на Американската агенция за развитие.

⁴ Пак там.

СОЦИАЛНА РЕИНТЕГРАЦИЯ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ПАЗАРА НА ТРУДА НА ЖЕНИТЕ ЖЕРТВИ НА ТРАФИК

Въведение

Настоящата глава съдържа кратка въвеждаща част, която разглежда реинтеграцията и свързаните с нея проблеми през по-широка перспектива⁵, като анализира редица въпроси, например: завръщането и реинтеграцията на жените жертви на трафик от Италия в България и в Румъния.

Реинтеграцията: опит за комплексно определение

Реинтеграцията е един от най-сложните компоненти на всяка програма за подкрепа и закрила на жертвите на трафик. Тя е свързана най-вече с процеса на възстановяване и икономическо и социално включване на индивида в обществото. Основната цел на реинтеграционния процес е да се предостави възможност на жертвата да успее сигурно, достойно и устойчиво да се върне към нормалния си живот.

Реинтеграцията е процес, който обикновено се състои от три отделни фази: репатриране, приемане и реинтеграция на жертвата в страната по произход. Съответно, когато става дума за реинтеграция, следва да се мисли за различни услуги, предоставяни в различните фази на процеса: настаняване в кризисен център или приют, медицинска и психологическа помощ, социално и правно консултиране и финансова подкрепа, връщане в училище, продължаващо образование. Някои услуги се предоставят от организациите, които подпомагат жертвата в страната на дестинация. Все пак по-голямата част от услугите, свързани с реинтеграцията, е по-уместно да се предоставят от организации или институции, които оперират на територията на страната на произход.

Реинтеграцията е времеемък, скъп и дълъг процес, който започва от момента на първия контакт на жертвата с приемащата я организация. Тя също така е и сложен процес, тъй като изисква значителна подкрепа в дългосрочен план за постигане на действителна независимост на жертвата.

В заключение, терминът „реинтеграция“, който смислово включва завръщане в общността/средата на произход, предполага, че индивидът ще се реинтегрира в обществото, на което е принадлежал преди да попадне в трафик. Но това не винаги се случва на практика. Както показват много индивидуални примери, хората, попаднали в трафик, много често са били маргинализирани и/или са били изключени от техните общности в страната на произход. Поради тази причина е възможно да възникнат много препятствия за тяхната успешна реинтеграция: като например пречки, свързани с личния опит на индивида, или пречки от по-широк социалноикономически характер.

⁵ Тази глава се основава на преглед на множество ключови публикации на европейско и международно равнище: CALIBER, US National Institute of Justice, *Needs Assessment for Service Providers and Trafficking Victims*, 2003; IOM, *Reintegration Assistance for Victims of Trafficking*, October 2006; IOM, *The IOM Handbook on Direct Assistance for Victims of Trafficking*, 2007; Surtees, R., Nexus Institute to Combat Human Trafficking, *Re/integration of trafficked persons: how can our work be more effective*, Issues paper #1, King Baudouin Foundation, December 2008; Talens, C., Landman, C., *Good practices on (re)integration of victims of trafficking in human beings in six European countries*, BLinN, Novib/Humanitas, Change-Anti Trafficking Programme, OXFAM GB, November 2003.

Вследствие на горното може да се направи извод, че реинтеграцията на жертвите на трафик зависи от множество фактори и ситуации като индивидуалния профил на лицето, но също така и средата, в която ще се реинтегрира, както и от наличието на механизми за подкрепа при реинтеграцията, съществуващи в страната на произход.

Справяне с реинтеграцията. Проблеми

Справянето с реинтеграционния процес много често означава справяне с различен личен опит и травми (стрес, яд, тревога, срам, депресия, тъга, нужда лицето непрекъснато да бъде убеждавано), както и справяне с причините за трафика като например социални и икономически реалности, които карат жените да емигрират. Когато факторите, които са в основата на трафика, продължават да съществуват, рискът лицето, което се завръща, да попадне повторно в среда на експлоатация в трафик е значителен. Затова следва да се вземе предвид, че в някои случаи завръщането у дома е свързано с реинтеграция в среда, която може да е незадоволителна в емоционален, социален и икономически план или в много случаи стресираща, нездравословна или опасна. Така средата на реинтеграция, която най-често обхваща *семейството* и *общността*, е от най-голямо значение.

В много от случаите стабилната *семейна среда* играе жизненоважна роля за реинтеграцията, но понякога е трудно да се установи дали условията за устойчива реинтеграция съществуват в семейната среда. В някои от случаите не е нито възможно, нито препоръчително да се възстановяват връзките със семейството; или жертвите изобщо нямат семейство, при което да се върнат. Голяма част от жертвите са били откъснати за дълго от семействата си, в които междуременно са настъпили драстични промени.

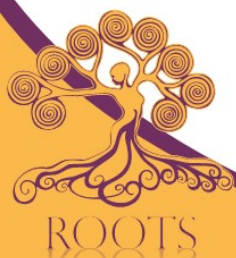
Общността също е важен аспект на реинтеграционната среда, но много общности не приемат лесно трафикираните лица. Общността може да е дискриминираща или дори стигматизираща за жените с минало в проституцията или в трафика и това има пряк ефект върху реинтеграцията (ограничени възможности за намиране на работа или стартиране на малък бизнес). Въпреки че стигмата, упреците и дискриминацията навярно изчезват след време, в някои от случаите *интегрирането в нова общност* може би е по-мъдра алтернатива.

Когато се говори за реинтеграция, следва да се имат предвид проблемите, свързани със социалната, културната, икономическата и политическата ситуация. Услугите за реинтеграция често са малко, предоставяни са главно от НПО с ограничен ресурс. Макар че НПО успяват да посрещнат някои нужди, те все пак не могат да откликнат на по-системните пречки, които възпрепятстват реинтеграцията. Възприема се подход на *приоритизиране* на нуждите, доколкото съществува съзнание за възможните пречки пред цялостната реинтеграция.

Най-основната пречка е *липсата на държавна подкрепа за социални услуги* в страните на произход, което означава липса на социална сигурност, липса на адекватна медицинска грижа, липса на достъп до жилищно настаняване, ограничени възможности за обучение и образование – проблеми, които увеличават уязвимостта на жертвите и риска те да бъдат експлоатирани и да попаднат отново в трафик.

В някои страни не е предвидено дългосрочно обгрижване на жертвите на трафик. Повечето услуги са ориентирани към кризисна подкрепа и краткосрочна помощ, без никаква възможност за подкрепа в по-дългосрочни реинтеграционни дейности.

Намирането на работа на жертвите на трафик остава проблем, тъй като държавните агенции по заетостта в повечето страни от Югоизточна Европа не са в състояние да предложат подходяща заетост, и намирането на работа се осъществява само благодарение на лични контакти. Много от жертвите не са образовани, нямат професионални умения и трудов стаж, а в други случаи

заплащането не е адекватно, за да могат да посрещнат нуждите си; условията на труд също се оказват проблематични, особено, когато животът в чужбина е оставил спомен за изобилие, което липсва в родната страна. Поради това е важно при проектирането на програмите за репатриране и реинтеграция, хората, за които те са предназначени, да се информират за действителната картина и наличните възможности в страната, а не да се създават нереалистични очаквания.

Социална реинтеграция и реинтеграция на пазара на труда на жертвите на трафик: опитът на България и Румъния

Институционална среда и основни участници

След 2000 г. в България и в Румъния е прието съвременно законодателство, съответстващо на европейските и международните стандарти в областта на борбата с трафика на хора (виж Глава I). И в двете страни са създадени държавни органи, работещи на национално и местно ниво по предотвратяване и борбата с трафика на хора.

В България Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ) към Министерския съвет на Р България определя и ръководи прилагането на националната политика за борба с трафика на хора. Комисията може да открива приюти за временно настаняване на жертви. Към местните комисии могат да се създават центрове за закрила и помощ на жертвите на трафика. Създадени са пет местни комисии в градовете Варна, Бургас, Сливен, Пазарджик и Монтана. Планира се откриване на местни комисии още в четири града: Добрич, Благоевград, Велико Търново и Видин.

В Румъния Националната агенция за борба с трафик на хора (НАБТХ) е създадена през 2005 г. Функцията на агенцията е да координира, оценява и наблюдава прилагането на национално ниво на политиката за борба с трафик на хора, закрилата и подпомагането на жертвите. Агенцията сътрудничи с държавни органи и НПО в страната и в чужбина, както и с международни организации, с цел повишаване на осведомеността за трафика и неговите последствия. Агенцията има местни офиси в градовете Арад, Ботошани, Галац, Яш, Мехединци и Сату Маре.

В хода на работните срещи бе подчертано, че тези институции в Румъния все още имат затруднения и някои от инициативите им не се реализират на практика, поради липса на финансови средства. Разчита се главно на НПО да провеждат дейности в тази област. Някои от идентифицираните проблеми са:

- Краткосрочност на проектите поради липса на финансов ресурс – дейностите рядко продължават след приключването на проекта;
- Персоналът не е адекватно обучен.

В България услугите за социалната реинтеграция се предоставят основно от НПО. В тази връзка през 2007 г. НКБТХ интервюира 21 НПО в страната с цел да идентифицира експертната им по отношение на борбата с трафика на хора. От 21 организации 14 са заявили, че са подпомагали жертви на трафик в поне един от следните три етапа: откриването им, когато жертвите се намират в чужбина (свързване със семействата им, комуникация с посолствата и международни организации); кризисна интервенция незабавно след завръщането им в България; подпомагане при реинтеграцията в дългосрочен план. Осем организации са заявили, че могат да осигурят настаняване в приют или кризисен център за жертви.

Съгласно член 9 от Закона за борба с трафика на хора на жертвите следва да се предостави настаняване в приюти или центрове, създадени от общините, юридически или физически лица, които

ГЛАВА 2

притежават лиценз да предоставят социални услуги (сътрудничество на жертвата с полицията не е необходимо условие). Жертвата може да бъде настанена за не повече от десет дни, като периодът може да бъде продължен с тридесет дни по искане на местната комисия, органите на досъдебното производство или съда. Международната организация по миграция в България е имала седем приюта, които вече не съществуват. По данни на НПО, участвали в проекта Roots, времето, през което жертвите остават в кризисните центрове, варира от няколко дни до три месеца. Приютите предлагат нормални условия за живот и лична хигиена, храна, лекарства, безплатна спешна медицинска помощ, психологическа помощ и помощ жертвите да се свържат със семействата и роднините си. Болшинството от кризисните центрове са към НПО; там биват изпращани и жертвите, идентифицирани от полицията. Кризисни центрове към НПО съществуват в София (Фондация „Асоциация Анимус“), Плевен (Център „Отворена врата“), Варна (Фондация „SOS Семейства в риск“), Силистра (Сдружение „Екатерина Каравелова“), Пловдив (Център за обществена подкрепа към Комплекс за социални услуги за деца и семейства) и Стара Загора (Сдружение „Самаряни“).

Звената “Майка и бебе”, които са социална услуга към общините, са с капацитет на прием до осем жени. Такива звена има в десет общини в България. Те са държавно делегирана дейност и настаняването в тях е безплатно. Звената могат да приемат жени, ако са бременни или са майки на деца до тригодишна възраст и има риск да изоставят децата си, за не повече от шест месеца, като им се предоставя мултидисциплинарна подкрепа. Звената предоставят безплатно психологическа помощ, медицински грижи за майката и детето, информация и консултация с цел мотивация за развитие на родителски умения.

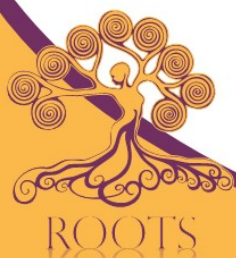
Жени от цялата страна могат да бъдат настанявани в защитени жилища, но броят на тези жилища е малък, особено в южната част на страната. Повечето НПО предоставят услуги като психологическа подкрепа и консултиране на жертвите и развиват програми за превенция, но много малко от тях осигуряват безопасното транспортиране на жертвите, предлагат помощ за издаване на лични документи и ги подпомагат при намиране на работа или преквалификация или ги консултират при подаване на молби за финансова компенсация или за жилищно настаняване в общинско жилище.

В Румъния съществуват два вида защитени жилища: държавни приюти и приюти към НПО за средносрочна и дългосрочна реинтеграция. Закон № 678 предвижда отварянето на десет приюта за временно настаняване в Румъния. Жертвите могат да останат в защитеното жилище при условия, че сътрудничат на полицията. Според румънските организации, участвали в проекта, финансирането на защитените жилища е свързано със сътрудничеството на жертвите с полицията. Защитените жилища имат много проблеми в Румъния – липсва постоянно финансиране, липсват услуги за реинтеграция и дългосрочни програми. Жертвите на трафик могат да бъдат временно настанени в регионалните центрове за закрила и подпомагане към общините в Тимиш, Алба, Юлия, Бакау, Брашов, Букурещ, Констанца, Крайова, Клуж–Напока, Галац, Яш, Орадеа, Питещ, Плоещ, Сучава, Търгу Муреш. Продължителността на престоя в тези центрове е до десет дни, но той би могъл да бъде продължен до три месеца или повече в зависимост от продължителността на наказателното дело срещу трафикантите. Центровете предлагат настаняване, храна, психологическа и медицинска помощ. Подразделенията на Агенцията по заетостта в страната би следвало да развиват специални краткосрочни обучителни и квалификационни програми специално за жертвите, които са настанени в центровете. Най-често обаче жертвите са насочвани директно към НПО, които ги настаняват, оказват им психологическа помощ, осигуряват им медицински прегледи и им помагат да си намерят работа и да поемат по пътя на реинтеграцията.

В Румъния липсва сътрудничеството между държавните органи и НПО и между самите НПО.

Услугите

Освен услугите, които са специално предназначени за жертвите на трафик, в България и в Румъния

съществуват услуги за жертви на насилие, предимно на домашно насилие, които се предоставят както на национално, така и на местно ниво. В работните групи бе подчертано, че в някои случаи дори **терминът “жертва”** не е много ясен, макар и да се използва често. В Румъния например държавата предоставя помощ на жените, които свидетелстват или сътрудничат на наказателното производство, а не в качеството им на жертви.

Друг важен въпрос е липсата на финансов ресурс, предназначен за **дългосрочна реинтеграция** на жертвите на трафик.

В **България**, въпреки наличието на кризисни центрове и факта, че се предоставят услуги на жертвите, се отчита, че времето за работа с жертвата не е достатъчно, като се има предвид и липсата на други ресурси. Веднъж завърнали се в България, жертвите често нямат семейства или не могат да разчитат на силни връзки с тях. Професионалистите, осигуряващи психологическата подкрепа, твърдят, че преодоляването на травмата е сложен процес и лечението следва да продължи по-дълго, за да могат жените да се възстановят и да бъдат способни да променят деструктивните модели, които следват. Ето защо е препоръчително държавата да направи възможен удължен престой в приютите.

Реинтеграционен план

Реинтеграционният план следва да бъде **реалистичен и практичен**, така че да предвижда какво действително може да бъде постигнато, като се има предвид, от една страна, профилът и уменията на индивида, но, от друга страна, **структурните проблеми**, свързани със социалноикономическата ситуация в страната, региона, града или селото, в които жената иска да се завърне. Международната организация по миграция и други организации, работещи в областта на реинтеграционните програми, обикновено проучват какви са намеренията и мотивите на жените жертви на трафик, преди да се предприеме завръщане в страната им по произход. След съставянето на профила на случая се разработва и съответната **реинтеграционна стратегия** според нуждите на жената.

Подробен **реинтеграционен план** може да бъде разработен въз основа на оценка на индивидуалността (на жертвата) и ситуацията (специфичната социалноикономическа ситуация и наличната реинтеграционна инфраструктура в страната по произход). В тази връзка е важно приемащата организация да подпомага жертвите да си поставят реалистични цели, свързани не само с развитие на личните им умения и квалификациите им, но и съобразно възможностите в страната, региона, и мястото, където ще се осъществява реинтеграцията.

Един от основните проблеми, с които се сблъскват жените жертви на трафик, когато се върнат в родината си, е намирането на работа, поради факта, че **нямат трудов стаж и квалификация**. В **България** Агенцията за социално подпомагане обръща внимание това да се вземе в предвид при обсъждането на Националния механизъм за насочване и подпомагане на жертвите през 2007 г. В националните програми за борба с трафика на хора са предвидени мерки като разработване на програми за подходящи форми на обучение и квалификация, отговарящи на нуждите на жертвите на трафика на хора, с отговорни институции Министерство на образованието и науката, Министерство на труда и социалната политика, Агенцията по заетостта и съответните общини. Агенцията по заетостта, от своя страна, предлага услуги за активно търсещите работа – посредничество за намиране на работа, професионално информиране и консултиране, квалификационно и мотивационно обучение и включване в подходящи програми и мерки за заетост. Все пак това са общи разпоредби, които не подкрепят специално жертвите на трафик повече, отколкото всеки друг гражданин на Р България, който е регистриран като безработен.

Преди да се пристъпи към създаването на реинтеграционен план е важно да се предостави задълбочена лична и **ситуационна** оценка и да се приеме подход, насочен към **приоритизиране** на нуждите. Фондация „Асоциация Анимус” в **България** е развила детайлизирана карта, насочена към

ГЛАВА 2

събиране на релевантни данни за клиента, които могат да са полезни при определяне на актуалния профил, и интервенциите, които могат да се предприемат (документът може да бъде намерен на www.rootsproject.eu). Подобно на Анимус, румънското НПО Reaching Out е разработило договор за предоставяне на социални услуги на жертвите на трафик, който също може да бъде намерен на www.rootsproject.eu. В Румъния НАБГХ е разработила **проект за създаване на национални стандарти за специализирани услуги за подпомагане на жертвите**: група от норми, на базата на които ще се осъществява закрилата и подпомагането на жертвите като цялостен и продължаващ процес, съобразно нуждите и индивидуалните характеристики на жертвата.

Изпълнението на реинтеграционния план следва да се мониторира. В този етап е важно да се поддържат редовни контакти с жертвата заради сигурността ѝ, от една страна, и за да се осигури възможност за наблюдение на процеса и по-ефективна реинтеграция, от друга. Мониторингът на реинтеграцията е наложителен, за да се осигури достоверен индикатор за успеха на реинтеграционната програма. Всяка организация следва да провежда редовен преглед и да прави оценка, а когато е необходимо и промяна в услугите за подпомагане на реинтеграцията и свързаните с нея процедури. Добрите практики в областта на реинтеграционните програми за жертви на трафик се открояват с някои основни характеристики:

- устойчивост в дългосрочен план;
- достъпност на услугите за всички жертви на трафик;
- поставяне на перспективата пол и стратегията за овластяване на жертвите като отправна точка;
- въздигане в основен стандарт на човешките права и достъпа до основни социални услуги;
- наличие на сътрудничество между публичния и неправителствения сектор;
- уважение към разнообразието и като резултат осигуряване на подходяща подкрепа според нуждите.

При проектирането на реинтеграционния план е важно да се възприеме **мотивиращ подход**, който улеснява появата на **изначалната мотивация** на жената и цялостното **преосмисляне** на предишния ѝ опит, частично в условията на промените в живота и в очакванията ѝ, които опитът ѝ в условията на експлоатация вече са предизвикали.

РЕШАВАЩИ ФАЗИ НА ПРОЦЕСА НА РЕИНТЕГРАЦИЯ

Открояването на някои от решаващите фази на реинтеграционния процес (първа стъпка към съставяне на протокол за реинтеграцията) стана възможно в хода на обмяната на информация за правните и социални аспекти на процеса в хода на проекта.

Начална фаза: това е решаващата фаза, в която жената решава да напусне проституцията и да потърси помощ. По време на тази фаза могат да възникнат редица проблеми: психологически (например, как да се справи с опита от трафика и травмата); проблеми, свързани с нейната сигурност; финансови затруднения; наличие или липса на приюти; взаимоотношения с институциите и правоприлагащите органи; отношения със семейството и т. н. Всички участници в проекта подчертаха необходимостта стратегията да бъде съобразена с нуждите на съответната жена.

Средно срочна фаза (след кризисната) и

Дългосрочна реинтеграционна подкрепа: по време на тази фаза следва да се разработи подробен реинтеграционен план, като е важно жената да бъде подкрепена в поставянето на реалистични цели, свързани не само с личните ѝ умения и квалификация, но и с възможностите в страната, района и мястото, където ще се реинтегрира.

Мониторинг на реинтеграцията

Оценяване: НПО и/или други институции, въввлечени в реинтеграционната програма, следва да правят редовен преглед и оценка и, където е необходимо, да коригират реинтеграционната си помощ и свързаните с нея процедури. В тази връзка в проекта бе подчертано, че е необходимо да се разработят различни методи за оценка (например, методи за оценка на жертвата, самооценка, външна оценка), които да се прилагат по време на цялостния реинтеграционен план.

Информация и кампании за повишаване на чувствителността

Въпреки че НПО в много от страните на дестинация се опитват да предоставят информация за реинтеграционната помощ, проучванията сред жертвите на трафик показват, че те не са запознати с дейността на организациите, които предоставят помощ в родината им и които биха могли да им помогнат, ако решат да се върнат. Ето защо участниците откриха нуждата да се създават **мрежи от НПО**, опериращи в страната по произход и страната на дестинация, които да работят съвместно по случаи на жертви на трафик.

В заключение, специално в Румъния липсват достатъчно информация и кампании за повишаване на чувствителността, не толкова за феномена трафик на жени с цел сексуална експлоатация, колкото за женски човешки права и достойнство.

БЪЛГАРИЯ

НПО, предоставящи помощ на жертви на трафик

Фондация „Асоциация Анимус”,
София
Национална гореща линия 08001 86 76
Телефон: +3592 9835205
E-mail: animus@animusassociation.org

Сдружение „Център Отворена врата”,
Плевен
Телефон/Факс: +35964 846 713
E-mail: opendoor_centre@hotmail.com

Фондация „SOS Семейства в риск”,
Варна
Гореща линия: +35952 609 677
Телефон: +35952 613 830
Факс: +35952 601 427
E-mail: sos@ssi.bg; sfda@mail.orbiPhone.bg

Женско сдружение ”Екатерина Каравелова”,
Силистра
Телефон/Факс: +35 086 820 487
E-mail: ceta@mail.bg

Център за социални услуги,
Пловдив
Телефон : +35932 658 150
Факс: +35932 658 163
E-mail: ksu_decaisemeistva@abv.bg

Сдружение „Самаряни”,
Стара Загора
Телефон : +35942/64 11 11
Факс: +35942/681 646
E-mail: 641111@samaritans.bg

РУМЪНИЯ**Институции, предоставящи помощ на жертви на трафик**

Общински съвет Арад – Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора
Телефон / Факс: + 40 257 210 055; + 40 257 253 721
E-mail: dgpdcar@arad.ro

Общински съвет Ботошани – Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора
Телефон / Факс: +40 231 537 993; + 40 231 511 047
E-mail: dgaspcbt@yahoo.com

Общински съвет Галац – Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора
Телефон / Факс: + 40 236 311 086, + 40 236 311 087; +40 236 479 476
E-mail: dgaspc_gl@yahoo.com

Общински съвет Яш – Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора
Телефон / Факс: +40 232 477 731; + 40 232 279 654
E-mail: dasiasi@iasi.rdsmail.ro

Общински съвет Мехединци – Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора
Телефон / Факс: + 40 252 324 460; + 40 252 328 658
E-mail: dgaspcmehedinti@yahoo.com

Общински съвет Сагу Маре – Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора
Телефон / Факс: + 40 261 768 077; + 40 361 811 514
E-mail: djpc@cjsm.ro

Национална служба за закрила правата на децата
Букурещ
Телефон / Факс: +40 21 310.07.89; +40 21 312.74.74
E-mail: office@anpca.ro

Център за подпомагане и закрила на жертвите на трафик на хора – Рекаш
Тимишоара
Телефон / Факс: + 40 256 282 320; + 40 256 215 659
E-mail: office@generatietanara.ro

РУМЪНИЯ**НПО и други организации, предоставящи помощ на жертвите на трафик**

Association for developing alternative practices for reintegration and education (ADPARE)
Bucharest
Phone / Fax: + 40 21 253 29 04
E-mail: adpare@adpare.eu
Website: www.adpare.ro

Ecumenical Association of Churches in Romania
Bucharest
Phone: + 40 21 212 48 68 Fax: + 40 21 210 72 55
E-mail: aidrom@gmail.com
Website: www.aidrom.ro

Betania Association
Bacau
Phone / Fax: + 40 234 206 016; + 40 234 586 002
E-mail: office@asociatiabetania.ro

Conexiuni Deva Foundation
Deva
Phone / Fax: + 40 254 232 120; + 40 254 230 359
E-mail: angalital@yahoo.com
Website: www.fundatiaconexiuni.ro

Mitropolia Banatului
Timisoara
Phone / Fax: + 40 256 490 287, + 40 256 491
176; + 40 356 801 673
E-mail: mitropoliabanatului@yahoo.com

Reaching out
Pitesti
Phone / Fax: +40 248 290 686
E-mail: reachingoutrom@yahoo.com

Ratiu Center for Democracies
Turda
Phone / Fax: +40 0264 317 555
Website: www.ratiudemocracycenter.org

Save the Children Romania
Branches in Bucharest and in 14 counties
Phone / Fax: +40 21 314 40 50; +40 21 312
44 86
E-mail:
gabriela.alexandrescu@salvaticopiii.ro
Website: www.salvaticopiii.ro

The Foundation for Children "Sfantul Sava"
Buzau
Phone / Fax: +40 238 71 40 00
"Lumina" Foundation
Braila
Phone / Fax: +40 239 613 928
E-mail: cabbr@braila.net

"Louis Pasteur" Romania – France National
Mutual Association
Braila
Phone / Fax: +40 239 612074; +40 239
631730
E-mail: adavadeanu@yahoo.com

"Louis Pasteur" Romania – France National
Mutual Association
Craiova
Phone / Fax: + 40351413111
E-mail: mirelaghi@yahoo.com

Caritas Association
Bucharest
Phone / Fax: +40 21 233 21 34
E-mail: caritas@mailbox.ro

ARTEMIS Association of the Women against
Violence
Cluj
Phone / Fax: +40 264 592 689
Contact person: Eva Bodrogi

ARTEMIS Association of the Women against
Violence
Baia Mare
Phone / Fax: +40 262 250 770
E-mail: artemisbm@rivulus.ro

Alternative Sociale Association
Cuza-Vod
Phone / Fax: + 40 332 405 476; + 40 332 405
477
E-mail: office@alternativesociale.ro
Website: www.alternativesociale.ro

Liga femeilor gorjene
Târgu-Jiu
Phone / Fax: +40 253 212 044; +40 253 212
970

Sinergii Association – Medias
Phone / Fax: +40 269 838 602
E-mail: sinergii@birotec.ro

ПРОТОКОЛ ЗА РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕНИТЕ ЖЕРТВИ НА ТРАФИК В СТРАНАТА НА ПРОИЗХОД

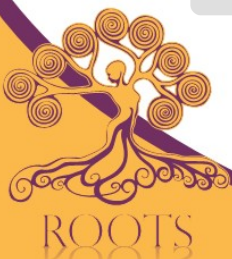
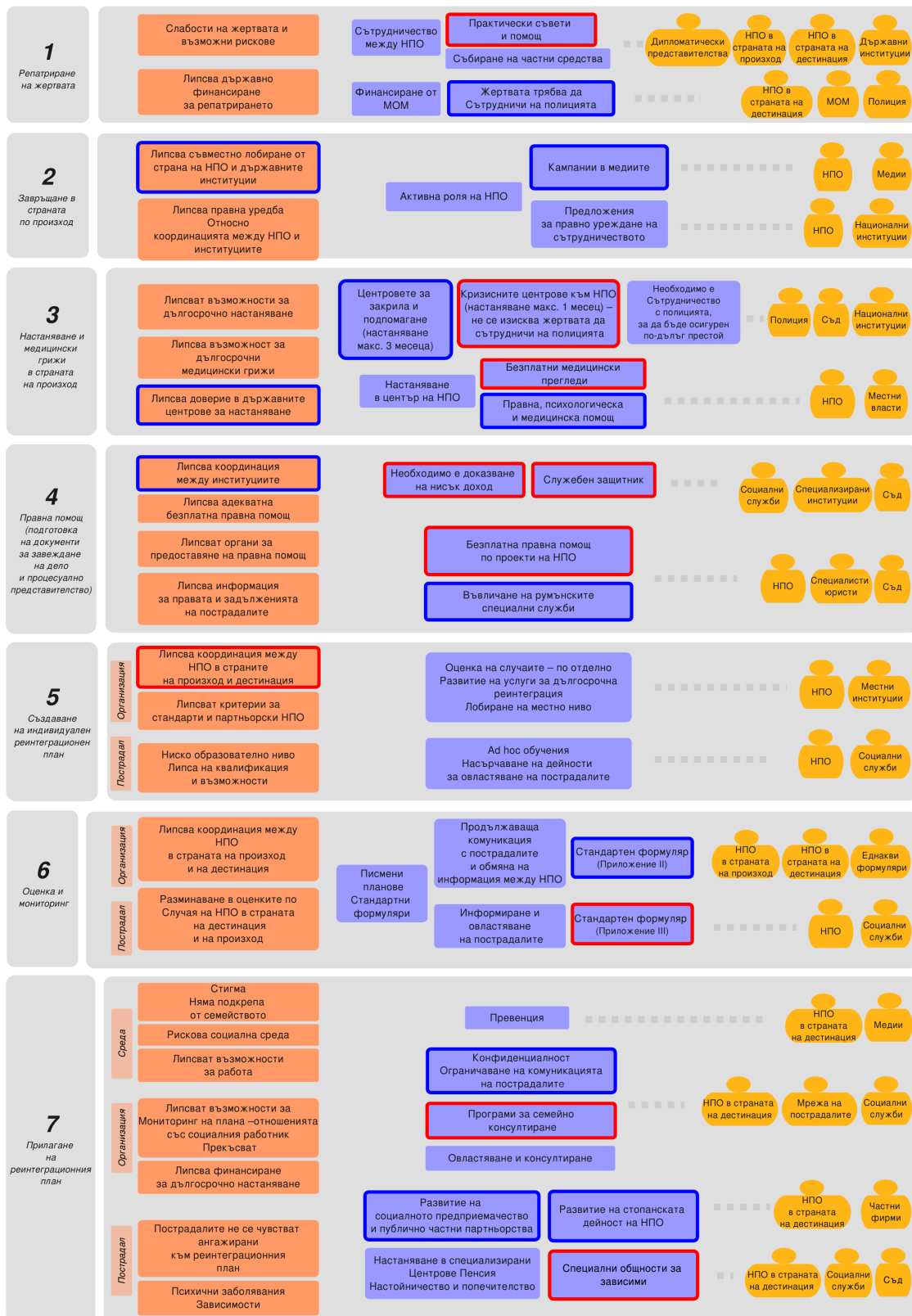
Въведение

Целта на протокола за репатриране и реинтеграция на жените жертви на трафик в страната на произход и на визуалната карта е да представят практически насоки и информация за процеса на доброволното завръщане на жени жертви на трафик от Италия и тяхната социална реинтеграция и реинтеграцията им на пазара на труда в България и Румъния.

В процеса на подпомагане на жените в този труден етап от живота им са идентифицирани седем решаващи стъпки. Протоколът е съставен така, че да взема предвид действителната ситуация в участващите страни по отношение на законодателството и услугите, които се предоставят, условията в страната и добрите практики. Идентифицирани са участниците в процеса на всяка стъпка и са определени основните проблеми. В първата колона на протокола са посочени основните стъпки, в следващата колона са изброени участниците, които са ангажирани или следва да бъдат ангажирани в съответната стъпка, следват основните проблеми, които могат да възникнат, решенията, които са възможни и допълнителната информация.

Визуалната карта обобщава информацията от протокола на една страница като основните стъпки са маркирани в квадратчета, основните проблеми в светло червените квадратчета, решенията в светло сини, инструментите и участниците в жълти фигури. Особеностите на страната по отношение както на проблемите, така и на решенията са показани чрез различни очертания – червени за България и сини за Румъния.

Визуална карта

Протокол

СТЪПКА 1. Репатриране на жертвата

Подпомагане да се завърне в страната по произход при пълно зачитане на нейните човешки, граждански и социални права.

УЧАСТНИЦИ

- Общо: НПО, международни организации: Международната организация по миграция (МОМ), полиция, консулски и дипломатически представителства;
- Румъния: Национална агенция за борба с трафика на хора (НАБТХ);
- България: Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ);
- Италия: НПО, Социални служби, правоприлагащите органи, МОМ.

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
ОБЩО	<ul style="list-style-type: none"> • Жертвата няма пари да си купи билет за връщане. • Съществува голям риск жертвата да попадне отново в трафикантски мрежи, когато се завърне. • Жертвата изпитва трудности да повярва и да приеме възможността да промени живота си. 	<ul style="list-style-type: none"> • НПО или международни организации като МОМ могат да платят билета за връщане. • НПО в страната на дестинация може да се свърже с НПО в страната на произход. • Процесът на сътрудничество между НПО в двете страни на произход и на дестинация трябва да поставя в приоритет сигурността на жената. 	

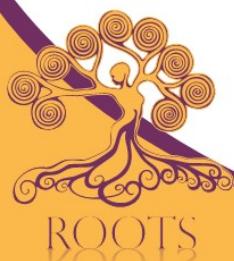
	Проблем	Решение	Допълнителна информация
ИТАЛИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Липсва контакт между приемащото НПО в Италия и НПО, което обгрижва жертвата на територията на страната на произход. 	<ul style="list-style-type: none"> • НПО може да се обърне към МОМ и да поиска да бъде приложена програмата на МОМ за подпомагане при доброволно завръщане (IOM Rome EC Return programme, P.A.R.T.I.R.). 	<ul style="list-style-type: none"> • МОМ изпълнява програма в сътрудничество с Министерството на вътрешните работи, наречена NIRVA (Italian Networking for Voluntarily Assisted Repatriation). Програмата включва различни партньори в цялата страна, които предоставят помощ на емигранти, когато искат да завърнат: http://www.retenirva.it/component_i.asp.

ГЛАВА 3

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
БЪЛГАРИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Липсва институционално финансиране за доброволното завръщане. • Жертвите много често не желаят да се връщат в България, не се чувстват сигурни и семейството не е подкрепяща среда за тях. • Жертвите се страхуват от стигмата и не виждат възможност да започнат нов живот, без да бъдат сочени с пръст. • Процесът на репатриране на жертвите в България след присъединяването на страната към Европейския съюз не е анализиран достатъчно. 	<ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на сътрудничеството между НПО в Италия и НПО в България и обмяната на информация между тях за практическия им опит, което ще е от полза и за функционирането на Националния механизъм за насочване и подпомагане на жертвите на трафик в България. • Разработване на кратки практически съвети, на базата на полезна информация за стъпките на завръщането без риск за сигурността на жертвите и насърчаването на изпадналите в беда да направят информиран избор. 	<ul style="list-style-type: none"> • Функциите и правомощията на Националната комисия за борба с трафика на хора и на дипломатическите и консулските представителства на Р България в процеса на закрила и подкрепа на жертвите са описани в член 7 и член 15 – 18 от Закона за борба с трафика на хора.

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
РУМЪНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Държавните институции не разполагат с фонд за репатриране на жертвите и не предоставят подкрепа. • В случаите, в които МОМ участва като репатрираща организация, съгласно протокола за взаимодействие, подписан между МОМ и Министерство на вътрешните работи на Румъния, МОМ трябва да уведоми полицията за случая. • Когато жертвата не сътрудничи на румънските полицейски и съдебни органи, тя не е подпомагната при завръщането си. • Съществуват проблеми, свързани със сигурността, конфиденциалността и зачитането на човешките права на жертвите. 	<ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на сътрудничеството между НПО, работещи в Италия и в Румъния, без да се въвличат в процеса полицията и консулските служби. • Полагане на усилия да се обясни на жертвата, че е важно тя да сътрудничи на полицията, защото, ако не сътрудничи, няма да може да упражни някои от правата си. Жертвата следва да бъде информирана, че отказът от сътрудничество е незаконен. 	<ul style="list-style-type: none"> • За повече информация виж член 27 – 31 от Закон 678/2001 за предотвратяване на трафика на хора и закрила и подпомагане на жертвите от румънските дипломатически представителства и власти.

СТЪПКА 2. Завръщане в родината

УЧАСТНИЦИ

НПО, МОМ, Национална агенция за борба с трафика на хора

Проблем	Решение	Допълнителна информация
<p>БЪЛГАРИЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Националният механизъм за насочване и подпомагане на жертвите е в процес на изграждане. 	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на специално устойчиво държавно финансиране за реинтеграция на жертвите; • Сътрудничество между италианските и българските НПО за изработване на стандартизирани правила и практически модели за взаимодействие между тях по общи случаи, които могат да се ползват и в работата на други НПО; • Установеният постоянен пряк работен контакт между членовете на междуведомствената работна група по създаване на Националния механизъм за насочване и подпомагане на жертвите в България може да благоприятства по-бързите решения на проблемите, които ще възникват в процеса на репатриране и реинтегриране на жертвите. 	<ul style="list-style-type: none"> • За повече информация за ролята на Националната комисия за борба с трафика на хора в тази стъпка виж чл. 4 на Закона за борба с трафика на хора.

Проблем	Решение	Допълнителна информация
<p>РУМЪНИЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Липсва държавно финансиране. • Липсва съвместно лобиране от страна на НПО и държавните институции. 	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на информационни кампании и кампании за повишаване на чувствителността за правата на жертвите; • Предложения за правно уреждане на сътрудничеството между НПО и институциите. 	<ul style="list-style-type: none"> • За повече информация относно функциите на Националната агенция за борба с трафика на хора виж ПМС № 1584/2005 (http://anitp.mai.gov.ro/ro/).

ГЛАВА 3

СТЪПКА 3. Настаняване, защитени жилища/приюти, медицински прегледи

УЧАСТНИЦИ

БЪЛГАРИЯ: НПО, институции (1 приют на държавна издръжка), Отдели за закрила на детето към Държавната агенция за закрила на детето, приюти към Звената "Майка и бебе".

РУМЪНИЯ: НПО, Центрове за закрила и подпомагане (приюти)

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
БЪЛГАРИЯ	<ul style="list-style-type: none">• Няма приюти, които предлагат дългосрочно настаняване. Кризисните центрове приемат жертви обикновено за период до един месец.• Все още не са приети единни стандарти за предоставянето на услуги за реинтеграция на жертвите.• В случай, че жертвата не е осигурено лице, само при спешни случаи може да ѝ се окаже медицинска помощ безплатно.	<ul style="list-style-type: none">• НПО, към които има кризисни центрове за жени жертви на трафик в България, си сътрудничат като обменят информация за наличните места и за възможностите за настаняването на жертвите.• Жертвите, които са пребивавали в чужбина за повече от 183 дни на година и са с прекъснати осигурителни права, могат да ги възстановят чрез еднократно заплащане на осигуровки за дванадесет месеца назад.• В България могат да се използват възможностите за безплатни тестове и лечение на полово предавани болести и ХИВ/СПИН, предоставяни от НПО и държавно финансирана програма.	<ul style="list-style-type: none">• За повече информация за настаняването на жертвите - чл. 9 от Закон за борба с трафика на хора и чл. 25 от същия закон за лицата, които сътрудничат на разследването.

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
РУМЪНИЯ	<ul style="list-style-type: none">• Липсват НПО, които развиват дългосрочната реинтеграция;• Липсват държавни финансови средства за реинтеграция;• Липсата на лични документи възпрепятства медицинските прегледи и лечението на жертвите;• Липсва доверие в приютите, управлявани от държавата.	<ul style="list-style-type: none">• Всички жертви да се изпращат към НПО.	<ul style="list-style-type: none">• Виж чл. 32 – 35 от Закон 678/2001 за настаняване в регионалните центрове за закрила и подпомагане на жертвите и развитие на краткосрочни програми за обучението и квалификация на жертвите.

СТЪПКА 4. Правна помощ (а. подготовка на документи за завеждане на дело; б. процесуално представителство)

УЧАСТНИЦИ

Правоприлагащи органи, НПО, Национално бюро за правна помощ

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
БЪЛГАРИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • При подготовката на документи за завеждане на дело, както и за процесуално представителство, правна помощ се предоставя на лицата, които отговарят на условията за получаване на социално подпомагане. Това обстоятелство се удостоверява със заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане", което от своя страна предполага адресна регистрация. • Процесуалното представителство е задължително за заподозрения и обвиняемия по дела за трафик. Ако жертвата не е страна, а само свидетел по делото, съществува опасност нейният интерес да остане незащитен чрез системата за безплатната правна помощ. Жертви на трафик не са използвали досега безплатна правна помощ. • Националното бюро за правна помощ все още не е позната институция за широката публика; • Разглеждането на молбите за правна помощ отнема много дълго време. • Липсват адекватни обучения за адвокатите, които предоставят правната помощ, и възнагражденията за техните услуги (заплащани от държавата) са ниски. • Само няколко НПО⁶, главно в София, предоставят безплатна правна помощ по проекти, финансирани от чуждестранни донори. 	<ul style="list-style-type: none"> • Да се насърчи предоставянето от НПО на услуги за безплатна правна помощ и в други градове на страната. • Да се развие сътрудничество между НПО, които предоставят услуги за правна помощ на базага на техния опит, намерените решения и предприетите стратегии за интервенция. 	<ul style="list-style-type: none"> • За повече информация относно правната помощ виж член 23 (2) от Закона за правната помощ.

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
РУМЪНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Липсва специализиран орган, който предоставя правна помощ на жертвите; • Липсва адекватна информация за правния ефект от показанията на жертвите; • Липсва координация между властите за предоставяне на закрила на жертвите; 	<ul style="list-style-type: none"> • Специализираните звена като S.P.I.R (Special Rapid Intervention Service), би трябвало да са въввлечени в закрилата на жертвите. 	<ul style="list-style-type: none"> • За повече информация за правната помощ и програмите за закрила на свидетелите виж Закон 211/2004 и Закон 682/2002.

⁶ Български център за джендър изследвания и Български Хелзинкски комитет

ГЛАВА 3

СТЪПКА 5. Съставяне на индивидуален реинтеграционен план

(Оценка на семейството, настаняване, медицински/психологически грижи, намиране на работа/учебно заведение, социална реинтеграция и реинтеграция в общността)

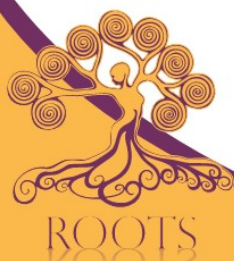
УЧАСТНИЦИ

НПО, държавни социални служби (България), Агенция по заетостта (България)

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
ОБЩО	<ul style="list-style-type: none">• Липсва ad hoc подход за оценка на профила на жената жертва;• Липсват възможности за намиране на работа;• Жертвите не са образовани, нямат трудов стаж и квалификация;• Жертвите не могат да управляват разумно наличните си финансови средства.• Липсват партньори НПО в някои части на страната.	<ul style="list-style-type: none">• За нуждите на психологическата подкрепа, оценката следва да се осъществява случай по случай.• Частни работодатели биха могли да осигуряват работа.• Могат да се прилагат ad hoc обучителни дейности и образователни курсове.• Жените следва да бъдат подкрепяни да развиват умения да разпределят наличните си средства и да откриват у себе си способности да правят самостоятелни решения в хода на професионалното насочване.• Развитие на капацитет за създаване на структури за продължаваща подкрепа (от местни НПО) с ресурс в малките градове.	

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
БЪЛГАРИЯ	<ul style="list-style-type: none">• Липсва комуникация и координация между НПО, които работят в страните на произход и на дестинация;• Липсват данни за успеваемост на програмите за защита на свидетелите и правната помощ по време на наказателните производства.		

	Проблем	Решение	Допълнителна информация
РУМЪНИЯ	<ul style="list-style-type: none">• Консервативна образователна система / липсват възможности за включване в нея.		

СТЪПКА 6. Оценка и мониторинг

Оценката е насочена към измерване на ефективността на постигнатите договорени цели.

Мониторингът е наблюдение на всяка индивидуална фаза на реинтеграционния план.

УЧАСТНИЦИ

НПО, жертви, държавни институции, социални служби, специализирани частни фирми

Проблем	Решение	Допълнителна информация
<p>ОБЩО</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ниско ниво на участие и сътрудничество от страна на жертвите; • Липса и/или неустойчиви критерии за мониторинг и оценка на реинтеграционния план; • Липса на комуникация между НПО в страната на произход и на дестинация; • Разминаване между оценката на случая и историята на жертвата в Италия и в страната на произход. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на писмен план, който жертвата да следва; • Подписване на споразумения между НПО в двете страни (на произход и дестинация) за съвместна работа; • Включване на жертвата в процес на самооценка с цел овластяването ѝ; • Предоставяне на подробна адекватна информация на жертвите за целта и съдържанието на реинтеграционния план; • Осъществяване на директен контакт между хората, които работят по един същ случай в двете страни (на произход и дестинация); • Поддържане на редовна информация между НПО, които работят по общи случаи, и изграждане на взаимно доверие между тях; • Използване на едни и същи формуляри от НПО, работещи по общ случай; • Разработване на система за мониторинг на предоставяните услуги; • Опитът по обгрижването на случаите да се поставя в конкретен контекст и време, проект и институционална рамка. Това позволява по-добре да се определят слабите и силните страни. 	<ul style="list-style-type: none"> • Фондация „Асоциация Анимус“ предостави своята карта за събиране на данни за жертвата, която позволява да се проектират по-точни интервенции (Документът може да бъде намерен на www.rootsproject.eu). • Организацията REACHING OUT предостави за целите на проекта договора за предоставяне на социални услуги на жертвите (виж www.rootsproject.eu).

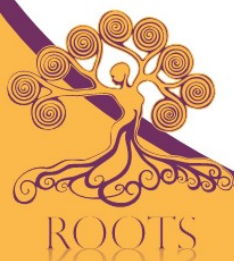
ГЛАВА 3

СТЪПКА 7. Прилагане на реинтеграционния план

УЧАСТНИЦИ

НПО, частни фирми, здравни служби, служби за социално подпомагане, социални служби, агенции за по заетостта

Проблем	Решение	Допълнителна информация
ОБЩО	<ul style="list-style-type: none">• Липсват приюти за дългосрочно настаняване;• Липса на хуманитарна помощ;• Отношенията със социалния работник не са продължителни;• Липсва ангажимент от страна на жертвата за участие в реинтеграционната програма;• Законодателството не урежда намирането на работа на жертвите;• Липсват възможности за намиране на работа на жертвите от агенциите по заетостта;• Липсва реалистична възможност за намиране на работа на пазара на труда;• Жертвите на трафик са стигматизирани и дискриминирани;• Контактите със средата, която ги ввлича в трафик, са устойчиви;• Реинтеграционният план не се мониторира след овладяване на кризисната ситуация;• Липсва подкрепа от семейството и в същото време социалната среда е рискова за жертвите;• Семействата на жертвата не са образовани;• Някои от жертвите страдат от комбинация от трудни за разрешаване проблеми – зависимости, ХИВ/СПИН, психични заболявания.• <u>В случаите, в които жертвите страдат от психични заболявания:</u>• Липсва стабилен доход;• Жертвите нямат достъп до правосъдие, не могат да свидетелстват;• Жертвите имат нужда от наставник;• Семействата им не ги подкрепят.• <u>В случаите, в които жертвите страдат от зависимости:</u>• Съществуват трудности при настаняването им;	

Проблем	Решение	Допълнителна информация
БЪЛГАРИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на сесии за овластяване, насочени към намаляване на риска; • Приемане на споделени стандарти и индикатори за мониторинг на интеграционния план; • Прилагане на програми за медиация, насочени към семействата; • Прилагане на образователни програми, консултиране. • <u>В случаите, в които жертвата страда от зависимости:</u> • В България тя може да бъде настанена в специализирана общност за лечение на зависимости. 	

Проблем	Решение	Допълнителна информация
РУМЪНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • Църквата, международни организации и частни фирми могат да предоставят частично финансиране; • Прилагане на програми за самоустойчивост от НПО; • Установяване на директен контакт с частни работодатели; • Развиване на предприемачество от страна на НПО под формата на социални предприятия с цел осигуряване на устойчивост на програмите; • Кампании против стигматизацията; • Запазване на конфиденциалност на информацията, предоставяна от жертвата; • Контролиран достъп до телефонна комуникация. • <u>В случаите, в които жената има психично заболяване:</u> • Може да се подаде молба за пенсия, въпреки че сумата е много малка; • Може да се събере информация от други жертви, които са запознати със случая; • Резултатите от мониторинга и оценката могат да се използват, за да се разберат по-добре пречките за прилагане на реинтеграционния план и да се подобрят услугите. • В случай, че жертвата страда от психично заболяване: • В Румъния тя може да бъде настанена в приют за жертви на трафик. 	

ПРАКТИЧЕСКИ СЪВЕТИ

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

Съвет 1

Кога си в опасност?

Ако:

- нямаш документи;
- намираш се под контрола на някого, който те принуждава да живееш изолирано, да работиш или да проституираш насила;
- парите ти са контролирани от някой друг или зависиш от някого, към когото имаш заеми;
- не можеш да се движиш свободно или да напускаш партньора си и си заплашена, че семейството ти ще пострада;
- търпиш физическо насилие или те дисциплинират чрез наказания;
- казали са ти, че ще те депортират или ще отидеш в затвора, ако се свържеш с властите;

вероятно си в опасност и имаш нужда от помощ.

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

Съвет 2

Към кого можеш да се обърнеш за помощ?

В Италия можеш да се обадиш на:

- Националната гореща линия: 800 290 290: ще ти отговори човек на твоя език!
- НПО
- Социалните служби (Servizi Sociali, Assistenti Sociali, ULSS, ASL)
- Полицията

Можеш да се свържеш с дипломатическите или консулските представителства на страната си:

БЪЛГАРИЯ

ПОСОЛСТВО НА Р БЪЛГАРИЯ

Via P.P. Rubens, 21

00197 РИМ

Тел: 06/3224640-3-5-8

Факс: 06/3226122

e-mail: embassy@bulemb.it

ГЕНЕРАЛНО КОНСУЛСТВО НА Р БЪЛГАРИЯ

Via Bonaventura Cavalieri, 4

20121 Милано

Тел: 02/29060176 02/29012225

e-mail: consolatomilano@bulgaria.191.it

ROMANIA

AMBASCIATA DI ROMANIA IN ITALIA
Via Nicolo Tartaglia, 36, 00197 ROMA
Telefono: 0039.06.808.45.29
Fax: 0039.06.808.49.95
E-mail: amdiroma@roembit.org

CONSOLATO GENERALE DI ROMANIA A MILANO
Via Gignese, 2, 20148 MILANO
Telefono: 02.400 74 018
Fax: 02.400 74 023
E-mail: consulatmilano@gmx.net
Sito web: www.consulatmilano.com

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

СЪВЕТ 3

Как може да ми помогне
НПО в Италия?

Можеш да получиш **безплатно:**

- настаняване на сигурно място и храна;
- спешна медицинска помощ;
- правен съвет за твоите права като жертва (дори за правата ти по време на наказателно дело срещу експлоататорите ти);
- съвет за намиране на работа;
- помощ да се свържеш със семейството си, ако искаш.

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

СЪВЕТ 4

Мога ли да остана
легално в Италия?

Не е разрешено да оставаш в Италия повече от 3 месеца, освен ако нямаш легална работа или легален доход.

Ако си в опасност и се свържеш с полицията, ще бъдеш помолена да сътрудничиш, за да бъдат открити и осъдени експлоататорите ти. Ако сътрудничиш на полицията, имаш право да останеш в Италия шест месеца, като този период може да бъде удължен.

В този случай можеш да получиш така нареченото право на пребиваване “iscrizione anagrafica”, италианска лична карта и карта за социално осигурено лице, която ти дава право на безплатна медицинска помощ и си задължена да се включиш в специализирана реинтеграционна програма към НПО, която обикновено продължава от шест месеца до една година. Програмата включва, в зависимост от твоите нужди и специфичните обстоятелства, настаняване и храна, психологическа и медицинска помощ, образователни курсове, помощ за намиране на работа.

В случай че програмата ти приключи успешно (ти успееш да преминеш през всички нейни фази, които са специално предвидени за теб), можеш да започнеш напълно нов живот в Италия.

Ако решиш да не сътрудничиш на полицията, може да не ти бъде разрешено да останеш повече от три месеца в Италия.

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

Съвет 5
Мога ли да получа медицинска помощ в Италия, ако съм бременна?

Ако си получила право на пребиваване “iscrizione anagrafica” (виж Съвет 4), можеш да получиш напълно безплатни медицински грижи – прегледи и лечение (включително аборт).

Ако не желаеш да сътрудничиш на полицията и/или не си регистрирана, че живееш в Италия, можеш да получиш безплатна медицинска помощ в случай, че имаш Европейска здравна карта (карта ТЕАМ, наричана в Италия). Тя се издава в родната ти страна, ако си социално осигурена. Ако нямаш такава карта, медицинската помощ, която можеш да получиш, е различна в различните региони (безплатна медицинска помощ на бременни жени се предоставя в регионите Пиемонт, Тоскана, Лацио, Марке и Кампания).

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

Съвет 6
Мога ли да получа правна, социална или друг вид помощ в Италия, ако съм в опасност и имам дете?

Когато си в Италия, децата ти, независимо от каква националност си и дали си регистрирана като живуща в Италия, имат права: да бъдат регистрирани при раждане, да бъдат прегледани, ваксинирани и да получат образование.

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ

Съвет 7
Кой може да ми помогне, ако искам да се върне в родината си?

Ако желаеш да се върнеш в родината си, можеш да се обадиш на:

- Дипломатическите и консулските служби на твоята страна;
- Полицията или социалните служби;
- НПО (виж Съвет 2) или на Международната организация по миграция (МОМ):

OIM Ufficio Regionale per il Mediterraneo

Via Nomentana, 62

00161 Roma

Italia

Tel: (+39)0644231428

Fax: (+39)064402533

Те могат да ти помогнат да се върнеш у дома, включително и да платят билета ти за връщане, както и да ти дадат контактите на НПО в твоята страна, където можеш да получиш помощ.

КОГАТО СИ В ИТАЛИЯ**Съвет 8**

Какво да направя, ако нямам международен паспорт или лична карта?

БЪЛГАРИЯ

Можеш да се свържеш с дипломатическите и консулските служби на Република България в Италия, които ще ти издадат пасаван, за да се завърнеш в България, и ще информират българската полиция за това. Пасаванът е временен паспорт, който се издава безплатно, ако имаш документ, издаден от италианските власти (полиция или социални служби), че насилствено са ти отнети документите за самоличност. В останалите случаи пасаванът струва 120 евро.

РУМЪНИЯ

Можеш да се свържеш с дипломатическите и консулските служби на Румъния в Италия, които могат да ти издадат паспорт, еквивалентен документ или специален документ за пътуването в разумен срок. Необходими са личните ти данни. Румънската полиция ще бъде информирана за искането ти.

КОГАТО СЕ ЗАВЪРНЕШ В РОДНАТА СИ СТРАНА**Съвет 9**

Към кого мога да се обърна в България /Румъния?

БЪЛГАРИЯ

Можеш да се обадиш на следните телефони от България или от чужбина:

- Асоциация Анимус, София, 24-часова гореща линия: 00359 0 800 18 676;
- Международна организация по миграция: 00359 2 93 94 777.

Те ще ти дадат практическа информация, ако планираш да се върнеш в България или вече си в България и се нуждаеш от помощ. Можеш директно да се свържеш с НПО в други градове на страната (виж Съвет 11).

РУМЪНИЯ

Можеш да се обърнеш към НПО (например, Reaching Out, Pro Women Association).

Можеш да се обадиш на регионалните центрове на Националната агенция за борба с трафика на хора.

КОГАТО СЕ ЗАВЪРНЕШ В РОДНАТА СИ СТРАНА**Съвет 10**

Каква помощ може да ми бъде оказана?

БЪЛГАРИЯ

Можеш да бъдеш настанена и да получиш храна (настаняването е за период от 1 ден до 1 месец); ще ти бъде оказана психологическа помощ; може да ти бъдат направени безплатен медицински преглед и безплатни тестове за ХИВ/СПИН и други полово предавани болести и, ако се налага, ще ти бъде оказана безплатна спешна медицинска помощ.

Специализирани НПО могат да ти предоставят безплатните тестове за ХИВ/СПИН и полово предавани болести и да ти осигурят безплатно лечение на сифилис и ХИВ/СПИН (например Фондация „Здраве и социално развитие”, тел: 00359 2 952 12 96; 00359 2 851 81 08; 00359 2 953 34 55).

Можеш да се свържеш и с други НПО, които ще ти помогнат да си направиш безплатен гинекологичен преглед (например „Център за сексуално здраве” и “Здраве без граници” 00359 2 952 33 99; 00359 2 952 02 88).

РУМЪНИЯ

Можеш да бъдеш настанена и да получиш храна в Центровете за подпомагане и закрила (от 1 до 10 дни, като периодът може да бъде удължен на 3 месеца). Когато бъдеш настанена в тези центрове, ще ти бъде оказана психологическа и медицинска помощ.

НПО (като Reaching Out, Pro Women Foundation) прилагат дългосрочни реинтеграционни програми, които включват: настаняване, храна, психологическа и медицинска помощ, правно консултиране, образователни курсове, намиране на работа.

КОГАТО СЕ ЗАВЪРНЕШ В РОДНАТА СИ СТРАНА

Съвет 11

Има ли специални места в България/Румания, където мога да отида ако имам дете под 18-годишна възраст?

БЪЛГАРИЯ

Някои НПО в България прилагат програми за реинтеграция за жени с деца под 18 години:

Фондация „Асоциация Анимус”

София

Национална гореща линия 08001 86 76

Телефон: +3592 9835205

E-mail: animus@animusassociation.org

Сдружение „Център Отворена врата”

Плевен

Телефон/Факс: +35964 846 713

E-mail: opendoor_centre@hotmail.com

Фондация „SOS Семейства в риск”,

Варна

Гореща линия: +35952 609 677

Телефон: +35952 613 830

Факс: +35952 601 427

E-mail: sos@ssi.bg; sfda@mail.orbiPhone.bg

Женско сдружение ”Екатерина Каравелова”

Силистра

Телефон/Факс: +35 086 820 487

E-mail: ceta@mail.bg

Център за социални услуги,
Пловдив
Телефон : +35932 658 150
Факс: +35932 658 163
E-mail: ksu_decaisemeistva@abv.bg

Сдружение „Самаряни”
Стара Загора
Телефон : +35942/64 11 11
Факс: +35942/681 646
E-mail: 641111@samaritans.bg

Ако детето е под 3 години, майката и детето заедно могат да бъдат настанени в Звено „Майка и бебе.

НПО, изброени по-горе, могат да ти помогнат в процеса на реинтеграция, включително и при установяването на контакт с местните Отдели за закрила на детето.

КОГАТО СЕ ЗАВЪРНЕШ В РОДНАТА СИ СТРАНА

Съвет 12

**Мога ли да получа
безплатна правна помощ
и финансова
компенсация в България
/Румъния?**

БЪЛГАРИЯ

Можеш да получиш безплатна правна помощ, за да заведеш административно, гражданско или наказателно дело в съда или да бъдеш представлявана в такива дела. За да получиш безплатна правна помощ, трябва да подадеш молба до Националното бюро за правна помощ. Повече информация: <http://www.nbpp.government.bg/informatsiia/informatsiia/informatsiia.html>.

Можеш да получиш финансова компенсация за претърпените имуществени вреди, ако си докладвала за случилото се на полицията и е заведено дело срещу експлоататорите ти. Финансовата компенсация се предоставя след влизане в сила на осъдителната присъда, включително в случаите, когато делото е било разгледано в отсъствие на подсъдимия, издаване на прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било прекратено, издаване на прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било спряно поради неразкриване на извършителя на престъплението.

РУМЪНИЯ

Ако сътрудничиш на полицията, можеш да получиш безплатна правна помощ в досъдебната и съдебната фаза на наказателното дело. След приключване на делото можеш да получиш финансова компенсация за понесените вреди.

КОГАТО СЕ ЗАВЪРНЕШ В РОДНАТА СИ СТРАНА

Съвет 13

**Мога ли да бъда
включена в програма за
защита на свидетелите?**

БЪЛГАРИЯ

Ако сътрудничиш на полицията и приемеш да бъдеш свидетел, можеш да бъдеш включена в програма за защита на свидетелите. Посъветвай се с юрист, за да вземеш решение по този въпрос.

РУМЪНИЯ

Ако сътрудничиш на полицията и се съ согласиш да свидетелстваш в наказателното дело, можеш да бъдеш включена в програма за защита на свидетелите, но само ако си в опасност. Може да ти бъде променена самоличността, да бъдеш настанена в защитено жилище и да бъдеш изслушана в съда като се предприемат защитни мерки.

КАК ДА УСТАНОВИМ КОНТАКТ С ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК И ДА ГИ ВКЛЮЧИМ В ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА

Въведение

В тази глава са изложени процедурите за установяване на първоначален контакт с жертвите на трафик и включването им в програма за закрила, така че да бъде създадена връзка на доверие между тях и НПО, които им осигуряват помощ и подкрепа.

Отбелязани са различни стъпки, описващи най-добрите практики за включване на жертвите в инициативи, целящи да им осигурят закрила. Целта е винаги да се установят отношения, в основата на които стои доверието и добрата връзка между жертвите и НПО, за да се подобри първият контакт и за да се осигури подкрепа по време на програмата за закрила.

Настоящата глава съдържа въпросник, с който да се оцени напредъка на жертвата по време на реинтеграционната програма.

Първият контакт

Значението на първата среща

Първата среща е основата, върху която ще се създаде бъдещата връзка на доверие с жертвите на трафик. Ако успеете да оптимизирате първата среща, всяка бъдеща комуникация ще бъде по-лесна за вас и по-безопасна за жертвата.

Първата среща е от основно значение, защото ви дава шанс да се представите и да предоставите полезна информация като например: номера на горещата телефонна линия, адреса на вашата организация и информация за достъпните медицински услуги. Можете също да дадете комплект брошури за венерически болести, презервативи, лубриканти и игли. Това зависи от обстоятелствата, защото при първата среща не можете да прецените с каква свобода разполага жертвата да вземе тези материали и дали това няма да предизвика проблеми с трафикантите.

Важно е да я попитате кой е лидерът на групата, за да избегнете поставянето на жертвата в риск, докато разговаряте с нея.

Първият човек, който обгрижва жертвата

Човекът, който установява пръв контакт с жертвата, е много важен, защото може да е първият, който се е отнесъл с нея като с човешко същество, поинтересувал се е за нейните нужди и проявява загриженост за състоянието ѝ. Когато е възможно, този човек трябва да остане на разположение за бъдещи контакти, за да се изгради стабилна връзка на доверие. За съжаление, често се случва така, че идентифицирането на жертвата става в една страна или район, а реинтеграционната програма се провежда в друга страна или район, което прави личния контакт много труден.

Решението на жертвата да потърси човека (социалния работник), когото е срещнала пръв, трябва винаги да бъде уважавано.

Не ги съдете, а ги изслушвайте!

Да не се осъжда е основен принцип на социалната работа. Проституиращите се чувстват осъждани от обществото, защото то ги отделя. Затова е важно с тях да се отнасяте като с равни. Ако имате предразсъдъци в своя подход към тях по отношение на националността, статуса или работата им, не можете да ги изслушате истински. Проституиращите са третирани като обекти и винаги са заклеймявани.

Отнасяйте се с тях като с равни!

По време на първата среща е много важно да проявите съчувствие, за да се почувства момичето прието. Според нашия опит проявата на емпатия означава, че ги приемате, чувате техните истории, и им оказвате подкрепа; така печелите тяхното бъдещо доверие. Не забравяйте, че жертвите на трафик често са без самочувствие, не се самооценяват и имат нужда да разговарят с някого.

По време на първата среща е важно да бъдете учтиви и любезни с момичето. Започнете разговора със "здравей" и я попитайте как се чувства! Важно е да се представите и да предоставите възможност на момичето да започне да говори, дори ако не говорите на родния ѝ език.

Най-добрият начин да започнете истинска комуникация с момичето е да знаете родния ѝ език. Тогава тя ще се чувства наистина предразположена да говори, тъй като ще има ясна представа какво ѝ казвате. Именно поради това предлагаме да се използват културни медиатори (виж четвърта насока – установяване на връзка с жертви на трафик чрез културни медиатори).

Информирайте за номера на горещата телефонна линия!

Номерът на горещата линия е най-лесният начин за жертвата да поддържа връзка с вас и да потърси помощ, защото така тя усеща, че на среща винаги има някой, който може да ѝ помогне.

Ако жертвите на трафик не могат да се свързват свободно с вас, телефонният номер е единственият начин да бъде спасен техния живот, защото те ще намерят безопасен момент, за да позвънят. Това им дава възможност да решат кога да се обадят и да потърсят помощ. Могат да позвънят например, когато техните сводници не са наоколо или когато са с клиенти.

Сексуално образование

Осигуряването на брошури на тема сексуално образование е добра стратегия за започване на разговор с жертвата на трафик, за да покажете, че приемате нея и нейната работа и че вашите услуги са на нейно разположение, за да може тя да ви се довери. Темата за сексуалното образование е най-често използваният метод за установяване на контакт, защото е неутрална тема за разговор. Така и сводниците не се страхуват от вас и приемат вашата работа.

Информирайте жертвите за техните основни права!

По време на първата среща може да информирате жертвата относно нейните права в страната, където работи. Не забравяйте, че обикновено първата среща трае кратко и няма да имате възможност да дадете на момичето цялата информация за нейния правен статус, право на образование или на работа, подкрепа от програма и др.

Не очаквайте, че от първата среща ще имате истинско съдействие от страна на жертвите, но

запомнете, че може да дадете кратка и ясна информация за различни начини на предпазване.

В някои случаи при първа среща жертвата може да поиска по-детайлна консултация за своите права и да изрази нуждата си да се свърже с институции, които работят в областта на борбата с трафика. В този случай вие ставате медиатори между жертвите и институциите.

Предизвикателства пред хората, които работят директно с жертви

Работата с жертви на трафик е трудна, защото понякога те отхвърлят вас и вашата помощ. Ако имате малко контакти с тях, е нормално да чувствате, че усилията ви не са успешни. Не забравяйте, че процесът на подпомагане на жертвите на трафик е дълъг и за вас, и за жертвите. Хората, работещи пряко с жертвите, могат да срещнат предизвикателства от страна на очакванията на колегите си, на момичетата, на обществото и на донорите. Най-често срещаното предизвикателство е желанието незабавно да спасите жертвата. Забравете го! Никога не се случва на първата среща. Ако работите с жертви на трафик, имате нужда от професионално обучение и учител.

Индивидуалният план

Трудно е да се изготви индивидуален план при първия контакт на улицата, но е важно да разберете, че всяка жертва си има собствена история, която се различава от другите. Именно затова трябва да я приемете и уважавате. Добре е да има индивидуален подход. Жертвите са единствените, които могат да изработят своя индивидуален план и да решат кога и от каква помощ имат нужда.

Причини, поради които жертвите отказват нашата помощ

Нашият опит от работата ни учи, че има много индивидуални, социални и други проблеми, включително свързаните с работата на НПО, поради които жертвите могат да откажат нашата помощ. Например:

- индивидуални проблеми: връзка между жертва и сводник, нейното здравословно състояние, липсата на помощ от семейството;
- социални фактори: стигма, трудности по време на идентификацията и проблеми с полицията;
- фактори, свързани с работата на НПО: възможност жертвите да отидат в приют, взаимодействие между НПО и институциите, липса на взаимодействие между НПО и полицията.

(За допълнителна информация относно тези фактори виж глава първа и втора.)

Това дава яснота колко е важно да се даде на жертвите на трафик всякаква възможност и информация, и да им се даде време да решат дали да приемат помощ, или не. Целта на първия контакт с жертвите е именно да ги включи в програма за защита и реинтеграция.

Индивидуален план за действие

Индивидуалният план за закрила изисква поставяне на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели, които да се формулират заедно с човека, на който се помага. Всеки стадий изисква различни процедури и типове действие.

ГЛАВА 4

Оценката на нуждите на жертвата

Индивидуалният план се съставя след оценка на случая и неговите особености. Всяка посочена точка трябва да е реалистична и формулирана според нуждите на лицето, което ще следва плана. Планът трябва да бъде индивидуализиран стъпка по стъпка, за да отговаря по-точно на специфичните нужди на жертвата на трафик. Необходимо е да посочим някои аспекти от индивидуалния план, които могат да причинят забавяне или неуспех. В такива случаи специфичните нужди на жертвата трябва да бъдат обсъдени.

Планът

Всяка част от индивидуалния план за закрила трябва да бъде съгласувана с жертвите, защото от тях зависи решението каква стъпка да бъде включена и коя нужда задоволена.

Здраве

Здравните аспекти изискват да се направи детайлна оценка на здравния статус на жертвата и да се определят човешки и материални ресурси с цел по-доброто ѝ здравно обгрижване. Много е важно да се сътрудничи с медицинско заведение, за да могат жертвите на трафик да бъдат лекувани без дискриминация.

Образование

Образованието е друга важна сфера, която включва установяване на мотивацията на участниците в програма за закрила да продължат своето образование, за да имат възможност за професионална квалификация или преквалификация. Това може да им окаже помощ за получаване на финансова независимост и намиране на работа.

Друга трудност при изготвяне на индивидуалния план може да бъде възстановяване на връзките с близките хора. Това със сигурност е по-трудно в случаите, когато семейството участва в продажбата на жертвата на трафикантите.

Ефективната реинтеграция в обществото зависи от това колко е мотивирана жертвата да преодолее всички препятствия в сферите, в които се нуждае от помощ.

Един от най-често срещаните проблеми при жертвите на трафик е липсата на документи за самоличност, които са били откраднати или унищожени от трафикантите. Затова е много важно да се работи заедно с полицията и консулствата, за да се осигурят необходимите документи. Понякога жертвите могат да се нуждаят от съвет на адвокат или специална помощ, за да се свържат с институции или администрации.

Индивидуален план за закрила означава много добра връзка с жертвата на трафик и непрестанна подкрепа по време на процеса.

Повторна оценка по време на прилагането на плана

По време на програмата за закрила може да се получи забавяне или да не се осъществят някои от планираните дейности. Това изисква реорганизиране на плана в зависимост от нововъзникналите обстоятелства около жертвата. Например, може да се наложи жертвата да се срещне със свои роднини, когато някой от тях е болен, но в същото време да съществува много голям риск да попадне в трафик отново, когато се завърне в къщи. Поради това обгрижващите трябва винаги да се вслушват

в нуждите на момичето и заедно да намерят най-доброто решение, като например да поканят роднините в приюта или да бъде уреден телефонен разговор с тях.

Индивидуалният план трябва да бъде непрестанно обновяван и да взема в предвид нуждите на жертвата. В него могат да се променят приоритетите: това е пример за напредък в работа.

Крайната цел на всеки индивидуален план е да помогне на жертвата да започне нов, независим живот. Жертви, които са се възстановили, поддържат контакт с хората, които са работили с тях, ако имат желание и ако е полезно за тяхното израстване.

Оценка и коментари

Въпросникът

Въпросникът, включен по-долу, е предназначен за социалния работник, за да може да се направят коментари по съответния случай шест месеца след началото на програмата за закрила на жертвата с цел да се прецени напредъкът на жертвата в интеграционната програма.

Запомнете:

Индивидуалният план е процес и поради това е добре да се прави периодична оценка. Всяка организация може да реши, в зависимост от своя работен план, кой е най-добрият период.

Въпросникът е инструмент за оценка на:

- степента на обвързаност и участие на жертвата в програмата;
- инициативата ѝ спрямо задачите и целите на програмата;
- готовността ѝ да изяви своите лични нужди;
- връзката ѝ с персонала.

Въпросникът се състои от затворени въпроси със скала за оценяване. В отворените въпроси може да се предостави повече информация.

Въпросник

Уважаеми колеги, бихме искали да споделим с вас напредъка на(име на жертвата) в програмата за закрила, за да можем да работим заедно за подобряване на нейния индивидуален план.

Благодарим Ви за съдействието и отделеното време!

Част А

Участие на жертвата и нейното съдействие за изпълнение на планираните задачи

1) Спазва ли вътрешните правила на организацията/приюта?

Да, всички правила

Да, повечето

Не, само някои

Не, нито едно правило

2) Как се отнася то към вътрешните правила?

Много добре

Добре

Лошо

Много лошо

3) Следва ли плана, изработен съвместно с Вас?

Да, напълно

Да, от части

Не, съвсем малко

Не, въобще

4) Активна ли е в процеса?

Да, напълно

Да, отчасти

Не, съвсем малко

Не, въобще

Част Б

Инициативност в рамките на програмата и готовност на жертвата да говори за личните си нужди

5) Колко често поема лични инициативи?

Винаги

Често

Понякога

Никога

6) Когато поема инициатива, прави ли го според вътрешните правила?

Винаги

Често

Понякога

Никога

7) Как реагира на задачите, които й възлагат?

Много добре

Добре

Зле

Много зле

8) Моля, напишете нещо повече за нейните реакции:

9) Как реагира на дискусиите с Вас относно нейните емоционални нужди по време на индивидуалните социални/терапевтични сесии?

Много добре

Добре

Зле

Много зле

ГЛАВА 4

10) До какво степен мислите, че тя е наясно с нуждите си?

Напълно

Донякъде

Много малко

Никак

11) Способна ли е да изрази своите нужди?

Винаги

Често

Понякога

Никога

Част С

Отношения с персонала

12) Каква е връзката на жертвата с персонала, който работи по нейния индивидуален план?

Много добра

Добра

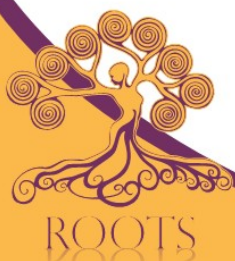
Лоша

Много лоша

13) Моля напишете нещо повече за отношенията ѝ с персонала и с Вас:

14) Какви слабости може да посочите в нейните дейности по време на програмата?

15) Коя е нейната най-силна страна, която сте установили по време на дейностите заедно?

Установяване на връзка с жертви на трафик чрез културни медиатори

Трафикът на хора в повечето случаи довежда жертвите в страна, различна от родината им, където те не знаят местния език. Историята на жертвата може да бъде чута само чрез думите на медиатора. Културният медиатор може да бъде първият човек, който установява контакт с жертвата и започва комуникация с нея.

Културният медиатор е повече от преводач. Медиацията е цялостен процес на опознаване и приемане на другия човек, оказване на помощ за разбиране на културните норми на друго общество и подкрепа при попълване на множество официални документи и следване на процедури, особено по време на реинтеграционна програма.

Културният медиатор може да е активен на много нива: на индивидуално ниво, като подкрепя нуждите на жертвите, и на организационно ниво, като улеснява начина, по който обществото може да помогне. Основната идея на културната медиация е да подобри връзката между различните култури и да осигури необходимите възможности за общуване.

Основните характеристики на културния медиатор като лице за контакт с хора, пострадали от трафик, са:

- добро знание на езика и преводачески умения;
- добри комуникационни и консултантски умения;
- умения за предотвратяване и разрешаване на конфликти;
- професионален неутралитет;
- добро познаване на основните човешки права;
- информираност за услугите, институциите и законодателството (здравната система, работата на полицията, миграционната политика и др.);
- добро познаване на традициите, обичаите и особеностите на различните култури (например, в някои ромски семейства съществува практика да се продават дъщерите и в този случай културният медиатор е необходим, за да обясни тази традиция и да улесни процеса на възстановяване).

Социалният работник

Социалният работник има мисия, основана на ценности и принципи като социална справедливост, зачитане на достойнството и уважение към уникалността на всяка личност, интегритет, овластяване, конфиденциалност и осъзнаване на значението на междуличностните отношения.

Основните му характеристики са:

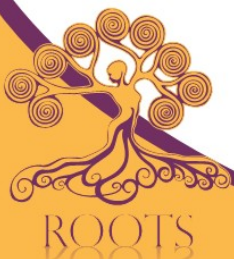
- добри комуникативни и социални умения, умения за консултиране;
- проява на съпричастност;
- способност за преценка на времето, от което жертвата се нуждае, за да установи контакт и да се сближи;
- способност да подкрепя жертвата винаги, като ѝ помага да разбере своите желания и план за

ГЛАВА 4

нов живот;

- познаване на основните стъпки в развитието на връзката на доверие;
- при работата с жертви да се отнася с тях като с човешки същества, да не ги осъжда или да не проявява открито неодобрение за техните житейски избори;
- познаване на културата на жертвата;
- способност да изслушва, да се отнася с жертвите като с равни и да ги подкрепя по време на програмата за закрила;
- проява на толерантност в случаите, когато те откажат помощ;
- способност да използва индивидуален подход;
- добро познаване на основните човешки права и социалните възможности за помощ на жертвата;
- поддръжка на висок професионален стандарт и необвързване с историята на жертвата с цел запазване на необходимата професионална дистанция.

Co.Ge.S.
Soc. Coop. Sociale

ASSOCIAZIONE
"DIAKONIA" o.n.l.u.s.
SERVIZIO-SEGNO CARITAS DIOCESANA VICENTINA

Contrà Torretti, 38 - 36100 VICENZA (IT)
Tel. ++39 0444.506075 - Fax ++39 0444.304990
www.caritas.vicenza.it
sportello_legale@caritas.vicenza.it

ASSOCIAZIONE "DIAKONIA" o.n.l.u.s.
SERVIZIO-SEGNO CARITAS DIOCESANA VICENTINA
Contrà Torretti, 38 - 36100 Vicenza ITALY
+39 0444.506075
www.caritas.vicenza.it - sportello_legale@caritas.vicenza.it

ANIMUS Association Foundation
85, Ekzarh Yossif st. 1000 Sofia BULGARIA
+3592 9835205
www.animusassociation.org - animus@animusassociation.org

Center of Women's Studies and Policies
7A, Graf Ignatiev Str., 1000 Sofia BULGARIA
+3592 9817980
www.cwsp.bg - cwsp@cwsp.bg

Pro WOMEN Foundation
20 - 22 I.C. Bratian str. Iasi ROMANIA
+40 232210824
www.prowomen.ro - office@prowomen.ro

Asociația Femeilor din România
5th Dimitrie Bolintineanu Bucharest 7000 ROMANIA
+40 213159859
www.afr.ro - afr@opensys.ro

**Euro-Mediterranean Network
for Youth Trafficking Prevention (EMNYTP)**
Yp. F. Dragoumi 11 - Thessaloniki 54635 - GREECE
+30 6937 688244
www.youth-trafficking.net - emnytp@youth-trafficking.net

CoGe.S - Società Cooperativa Sociale
Viale San Marco 172 - 30173 Mestre (VE) ITALY
+39 014 5316403
www.cogescoop.it - segreteriaprogetti@cogescoop.it

Caritas Diocesana Vicentina
Contrà Torretti 38 - 36100 Vicenza ITALY
+39 0444 304986
www.caritas.vicenza.it - segreteria@caritas.vicenza.it

Local Social Health of Vicenza
Viale F. Rodolfi 37 36100 Vicenza ITALY
+39 0444 753330
www.ulssvicenza.it - direzione.generale@ulssvicenza.it

Association Demetra
102a Sheinovo Street 8000 Burgas BULGARIA
+350 56 815618
www.demetra-bg.org - demetra@unacs.bg

ADPARE - Ass. for developing Alternative Practice of Reintegration
Gheorghe Pop de Basesti Bucharest ROMANIA
+40 212532904
www.adpare.ro - adpare@adpare.eu

Asociația Caritas București
22 36 Sold. Gheorghe Pripui St. Sector 1 Bucharest ROMANIA
+40 212332134
www.caritasbucuresti.org - gabrielachiroiu@caritasbucuresti.org